

N A J W Y Ż S Z A I Z B A K O N T R O L I

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

S/04/005

KGP/41133/04

Nr ewid.20/2005/S04005/KGP

Informacja o wynikach kontroli prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie

Misja Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej.

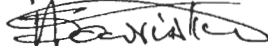
Wizja Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa.

Informacja o wynikach kontroli

prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie

Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

z upoważnieniem

Paweł Banaś

Zatwierdzam:

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Jacek Jezierski

Warszawa, dnia 22 lipca 2005r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: (0-22) 825 44 81
www.nik.gov.pl

Spis treści:

1.	WPROWADZENIE.....	3
2.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	4
2.1.	Ogólna ocena kontrolowanej działalności	4
2.2.	Synteza wyników kontroli	4
2.3.	Wnioski	6
3.	WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	8
3.1.	Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	8
3.1.1.	<i>Charakterystyka stanu prawnego</i>	<i>8</i>
3.1.2.	<i>Charakterystyka uwarunkowań ekonomiczno-organizacyjnych.....</i>	<i>11</i>
3.2.	Ustalenia kontroli	13
3.2.1.	<i>Działalność przedprywatyzacyjna</i>	<i>13</i>
3.2.2.	<i>Koncepcja prywatyzacji</i>	<i>14</i>
3.2.3.	<i>Oszacowanie wartości.....</i>	<i>16</i>
3.2.4.	<i>Zgoda na prywatyzację.....</i>	<i>17</i>
3.2.5.	<i>Cel prywatyzacji.....</i>	<i>19</i>
3.2.6.	<i>Umowa prywatyzacyjna.....</i>	<i>19</i>
3.2.7.	<i>Działalność konsolidacyjna.....</i>	<i>20</i>
3.2.8.	<i>Przedstawiciele Skarbu Państwa.....</i>	<i>24</i>
3.2.9.	<i>Efekty prywatyzacji.....</i>	<i>25</i>
3.2.10.	<i>Działalność statutowa</i>	<i>26</i>
4.	INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI.....	32
4.1.	Przygotowanie kontroli	32
4.2.	Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	33
5.	ZAŁĄCZNIKI	35
5.1.	Wykaz użytych skrótów	35
5.2.	Wykaz organów, którym przekazano <i>Informację</i>	36
5.3.	Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.....	37
5.4.	Harmonogram wydarzeń związanych z prywatyzacją PPM w Koszalinie.....	38

1. Wprowadzenie

Temat	Najwyższa Izba Kontroli z własnej inicjatywy przeprowadziła doraźną <i>kontrolę prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie</i> . Została ona ujęta w planie pracy NIK pod nr S/04/005. Kontrola została podjęta przede wszystkim w związku ze skargą skierowaną do NIK przez pana Jana Łącznego – Zastępcę Przewodniczącego Sejmowej Komisji Skarbu Państwa, który wskazywał na nieprawidłowości w prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie i w funkcjonowaniu Pomorskiego Przemysłu Mięsnego „Agros-Koszalin” SA , tj. podmiotu powstałego w wyniku tej prywatyzacji. Kontrola została wszczęta również w związku z, wcześniej stwierdzonymi przez Izbę, nieprawidłowościami przy prywatyzacji małych i średnich przedsiębiorstw państwowych, w tym zakładów mięsnych ¹ .
Cel	Celem kontroli była ocena przekształceń własnościowych Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie, a w szczególności prawidłowości działań: • Wojewody Koszalińskiego w zakresie nadzoru założycielskiego i prywatyzacji PPM w Koszalinie², • Ministra Przekształceń Własnościowych w zakresie prywatyzacji PPM w Koszalinie i Agencji Prywatyzacji w zakresie nadzoru właścicielskiego nad „Agros-Koszalin” SA (zwanym dalej również Spółką), • władz „Agros-Koszalin” SA w zakresie rozporządzania mieniem.
Zakres	Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli dotyczyły: • zlecenia, odbioru i finansowania analiz stanu PPM w Koszalinie, • wyboru finalnego oferenta, • zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa i pracowników prywatyzowanego podmiotu, • realizacji zobowiązań zawartych w umowie prywatyzacyjnej, • osiągniętych efektów prywatyzacji w odniesieniu do przyjętych założeń. Skontrolowano Ministerstwo Skarbu Państwa (lata 1993-I połowa 2004 r.) i „Agros-Koszalin” SA w upadłości (lata 1996-I połowa 2004 r.).
Okres	Kontrolę przeprowadził Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK w okresie od 20 sierpnia do 20 grudnia 2004 r.

¹ Np. kontrola *Prywatyzacji Zakładów Mięsnych w Kościerzynie* (S/02/010).

² Wykaz skrótów użytych w *Informacji*: Załącznik pkt 5.1.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba kontroli negatywnie ocenia proces prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie:

- **Wojewoda Koszaliński** nierzetelnie nadzorował działalność PPM w Koszalinie, bezkrytycznie przyjął koncepcję prywatyzacyjną przyszłych właścicieli, a w zastosowanej przez niego procedurze prywatyzacyjnej wystąpiły typowe mechanizmy korupcjogenne.
- **Minister Przekształceń Własnościowych** wyraził zgodę na prywatyzację PPM w Koszalinie, bez wyegzekwowania od Wojewody Koszalińskiego zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa i „Agros-Koszalin” SA, a **Agencja Prywatyzacji** akceptowała niekorzystne dla Spółki decyzje jej Zarządu. Nieskuteczny nadzór właścicielski umożliwił szybkie odzyskanie zaangażowanych środków przez inwestora strategicznego i wycofanie się go ze Spółki.
- **Zarząd i Rada Nadzorcza „Agros-Koszalin” SA** podejmowały niegospodarne i nietrafione decyzje w zakresie gospodarowania mieniem Spółki. Pozbawiły one Spółkę środków finansowych oraz skutkowały wyprowadzaniem ze Spółki jej majątku.

W konsekwencji powyższych działań, sytuacja ekonomiczna „Agros-Koszalin” SA ulegała systematycznemu pogarszaniu, aż do osiągnięcia poziomu uniemożliwiającego wywiązywanie się z wymagalnych zobowiązań, co skutkowało ogłoszeniem upadłości Spółki. Wobec powyższego, objęte przez Skarb Państwa akcje „Agros-Koszalin” SA stały się bezwartościowe.

2.2. Synteza wyników kontroli

Niedbały nadzór

1. Wojewoda Koszaliński nie zapobiegł działaniom organów Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie, które sprzedało swój majątek (w sześciu skontrolowanych transakcjach) co najmniej o 0,24 mln zł poniżej jego wartości, szacowanej przez biegłych. Według MPW, łączne straty z tytułu sprzedaży składników majątkowych wyniosły ok. 1 mln zł. [13 Informacji]

Brak koncepcji prywatyzacji

2. Brak zaangażowania Wojewody Koszalińskiego w tworzenie koncepcji prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie i bezkrytyczne akceptowanie planów forsowanych przez kierownictwo PPM w Koszalinie, tj. przyszłych akcjonariuszy przekształcanego Przedsiębiorstwa. [str. 14]

Nierzetelne wyceny

3. Wyceny PPM w Koszalinie, wykonane przez dwóch doradców prywatyzacyjnych były nierzetelne, bowiem do ich sporządzenia przyjęto nieprawidłowe założenia. Dopiero wycena opracowana przez trzeciego z doradców (szacująca wartość majątku PPM w Koszalinie w przedziale 6÷7 mln zł) była podstawą określenia wartości aportu wnoszonego do sprywatyzowanego PPM w Koszalinie. Brak pełnej dokumentacji uniemożliwia natomiast ustalenie całościowych kosz-

tów wykonania analiz przedprywatyzacyjnych poniesionych przez Skarb Państwa bądź PPM w Koszalinie. [str. 16]

**Zgoda
na prywatyzację**

4. Za nierzetelne należy uznać wyrażenie przez Wiceministra Przekształceń Własnościowych zgody na prywatyzację PPM w Koszalinie (poprzez jego likwidację), bez wyegzekwowania od Wojewody Koszalińskiego zabezpieczenia interesów powstającego w ten sposób „Agros-Koszalin” SA. Konsekwencją powyższego były niekorzystne dla Spółki (działającej z udziałem Skarbu Państwa) sformułowania *Statutu* dotyczące nakładów inwestycyjnych, brak stabilności właścicielskiej i nieokreślone przeznaczenie środków finansowych uzyskanych przez Spółkę z podwyższenia kapitału zakładowego. [str. 17]

**Nieokreślony cel
prywatyzacji**

5. Za nierzetelne i korupcjogenne należy uznać prowadzenie prywatyzacji PPM w Koszalinie bez sprecyzowanych celów, których osiągnięcie ma ona przynieść. Zdefiniowanie celów prywatyzacji powinno determinować wybór sposobu i trybu prywatyzacji. Tymczasem Wojewoda Koszaliński nie opracował ani opinii o zasadności prywatyzacji PPM w Koszalinie na warunkach przedstawionych Ministrowi PW ani analizy zastosowania innych ścieżek prywatyzacji. Zaniechania te oraz brak odzwierciedlenia celów prywatyzacji w akcie zawiązania Spółki lub jej *Statucie*, czynią proces prywatyzacji nieprzejrzystym. Do takiej opinii przyczynia się brak możliwości pełnej oceny, czy cele prywatyzacji zostały osiągnięte. [str. 19 i 15]

**Umowa
prywatyzacyjna**

6. Biorąc pod uwagę kryterium legalności, NIK nie wnosi zastrzeżeń do wywiązywania się przez akcjonariuszy założycieli „Agros-Koszalin” SA ze zobowiązań wobec Spółki i jej pracowników określonych w umowie prywatyzacyjnej. [str. 19]

**Niegospodarne
inwestycje
prowadzące do
upadłości**

7. Za niegospodarne Izba uznaje decyzje Zarządu i Rady Nadzorczej, „Agros-Koszalin” SA zdominowanych przez inwestora strategicznego o zakupie od tego inwestora udziałów dwóch spółek o złej kondycji ekonomicznej za kwotę 7,6 mln zł. Uczyniono tak, chociaż przeprowadzenie ww. konsolidacji wymagało dużego wsparcia kapitałowego, co przy możliwościach finansowych „Agros-Koszalin” SA skazywało całą operację na niepowodzenie. W efekcie tych transakcji (oraz dokupienia za kwotę 403 tys. zł udziałów jednej z ww. spółek od Agencji Prywatyzacji) część środków finansowych z podwyższenia kapitału Spółki w wysokości ponad 8 mln zł nie została przeznaczona na cele rozwojowe Spółki a zasilila inne podmioty. Głównym beneficjentem był inwestor strategiczny, który w ciągu miesiąca odzyskał ponad 80% środków zainwestowanych w Spółkę. Inwestor ten wycofał się ze Spółki, a nowi właściciele nie byli w stanie zapewnić finansowych gwarancji funkcjonowania „Agros-Koszalin” SA. Przeprowadzona próba konsolidacji koszalińskich spółek skutkowałą stratami w wysokości 3,4 mln zł oraz utratą płynności i wiarygodności finansowej, a następnie ogłoszeniem upadłości „Agros-Koszalin” SA. Objęte przez Skarb Państwa za kwotę 7 mln zł akcje „Agros-Koszalin” SA stały się *de facto* bezwartościowe. [str. 20]

**Niecelowe działania
przedstawicieli
Skarbu Państwa**

8. NIK ocenia krytycznie – pod względem celowości – głosowanie przedstawicieli Skarbu Państwa w Radzie Nadzorczej za przyjęciem uchwał niekorzystnych dla Spółki, skutkujących niezasadnym wytransferowaniem z niej środków

finansowych. Negatywnie – w tym kontekście jak i w obliczu pogarszania się wskaźników ekonomicznych spowodowanego poczynionymi zakupami – Izba ocenia głosowanie przez reprezentanta Skarbu Państwa za udzieleniem absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej „Agros-Koszalin” SA. [str. 24]

Nieprawidłowości w działalności statutowej

9. NIK ocenia krytycznie podejmowanie decyzji gospodarczych niekorzystnych dla prawidłowego prowadzenia statutowej działalności przez „Agros-Koszalin” SA. Dotyczyły one:

- zawarcia umów, w tym umowy dzierżawy samochodów ciężarowych, narażających Spółkę na utratę nowoczesnej linii uboju, bez której nie byłoby możliwe prowadzenie podstawowej działalności „Agros-Koszalin” SA; [str. 26]
- zawarcia umowy dzierżawy powierzchni produkcyjnej bez dostatecznej analizy opłacalności tej decyzji; [str. 28]
- nienależytego zagwarantowania zapłaty za sprzedane maszyny i urządzenia stanowiące elementy linii technologicznej do produkcji konserw; [str. 29]
- zabezpieczania dostaw przypraw poprzez wyprzedaż majątku, niezbędnego dla dalszego funkcjonowania Spółki; [str. 29]
- stosowania niewłaściwego systemu prowadzenia sklepów firmowych, który nie zapobiegł złym wynikom finansowym tych sklepów, otwartych w lokalach wynajmowanych od spółki, której prezesem był wiceprezes „Agros-Koszalin” SA; [str. 30]
- nieuaktualnienia w *Krajowym Rejestrze Sądowym* danych o osobach wchodzących w skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. [str. 31]

Nieprawidłowości finansowe

10. Rezultaty kontroli objęły nieprawidłowości w wymiarze finansowym:

- uszczuplenia środków publicznych:
 - **7 000 tys. zł** – zmniejszenie majątku Skarbu Państwa z tytułu utraty wartości akcji „Agros-Koszalin” S.A.,
 - **240 tys. zł** – sprzedaż majątku PPM w Koszalinie poniżej jego wartości;
- kwoty wydatkowane niegospodarnie, niecelowo lub nierzetelnie:
 - **8 003 tys. zł** – wytransferowanie środków finansowych „Agros-Koszalin” SA do spółek inwestora strategicznego; na transakcjach zakupu udziałów tych spółek „Agros Koszalin” SA poniósł stratę w wysokości **3 411 tys. zł**,
 - **385 tys. zł** – nieuzasadnione wydatki z tytułu umowy dzierżawy samochodów ciężarowych,
 - **93 tys. zł** – utracona należność za sprzedane maszyny i urządzenia stanowiące elementy linii technologicznej do produkcji konserw.

2.3. Wnioski

Wnioski systemowe

Wyniki kontroli wskazują na konieczność wdrożenia przez Ministra Skarbu Państwa następujących usprawnień systemowych, mających na celu zwiększenie przejrzystości i sprawności procesów prywatyzacyjnych:

1. Określanie celów prywatyzacji w decyzjach prywatyzacyjnych, ich konsekwentną realizację, z uwzględnieniem możliwości modyfikacji w uzasadnionych i udokumentowanych przypadkach.

2. Wyrażanie zgody na prywatyzację po zapewnieniu w umowach prywatyzacyjnych postanowień zabezpieczających ochronę interesów Skarbu Państwa i prywatyzowanych podmiotów.
3. Określanie, w umowach prywatyzacyjnych, precyzyjnych postanowień uniemożliwiających wyprowadzanie poza sprywatyzowane podmioty środków z podwyższenia kapitału zakładowego wymaganego przez te umowy.
4. Rozważenie możliwości stosowania klauzuli umownej, czasowo ograniczającej swobodę sprzedaży akcji obejmowanych przez inwestorów w prywatyzowanych spółkach Skarbu Państwa, jako dodatkowego zabezpieczenia wykonania zobowiązań prywatyzacyjnych, w tym inwestycyjnych.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. CHARAKTERYSTYKA STANU PRAWNEGO

Prywatyzacja bezpośrednia

Zgodnie z *ustawą z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*³ jak i z obecnie obowiązującą *ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*⁴ (do 15 stycznia 2003 r. zwaną *ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*) prywatyzacja bezpośrednia polega na rozporządzeniu wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa państwowego przez:

- 1) sprzedaż przedsiębiorstwa,
- 2) wniesienie przedsiębiorstwa do spółki,
- 3) oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Organ założycielski dokonuje prywatyzacji bezpośredniej w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności gdy z wnioskiem wystąpi dyrektor przedsiębiorstwa państwowego i rada pracownicza. Organ ten wydaje, za zgodą ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (wcześniej Ministra Przekształceń Własnościowych), zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej. Przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej dokonuje się analizy stanu przedsiębiorstwa, polegającej między innymi na ustaleniu stanu prawnego majątku przedsiębiorstwa państwowego i ocenie realizacji obowiązków wynikających z wymogów ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury oraz oszacowaniu wartości przedsiębiorstwa. Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki następuje w trybie rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

Firmy doradcze

Współpraca ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z firmami konsultingowymi (w zakresie analiz przedprywatyzacyjnych lub doradztwa przy wyborze finalnego inwestora) opiera się na podpisywanych z tymi firmami umowach cywilnoprawnych. Przy zawieraniu umów zastosowanie mają m.in. przepisy *Kodeksu cywilnego* dotyczące zawarcia umowy, formy czynności prawnych, terminów, umowy o dzieło, umowy zlecenia, wykonania zobowiązań i skutków ich niewykonania. Istotne jest wyraźne rozróżnienie charakteru prawnego umów zawieranych z firmami konsultingowymi w zależności od ich przedmiotu.

Prawa z akcji/udziałów

*Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa*⁵ stanowi m.in., że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa wykonuje uprawnienia wynikające z praw majątkowych Skarbu Państwa, w szczególności w zakresie praw z akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa.

³ Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 106, poz. 493 ze zm.

stwa, łącznie z wynikającymi z nich prawami osobistymi oraz sprawuje kontrolę wykonywania uprawnień wynikających z praw majątkowych Skarbu Państwa.

Minister ten może zlecać, z zachowaniem zasad i trybu określonego w odrębnych przepisach, osobom prawnym lub fizycznym dokonywanie określonych czynności prawnych oraz faktycznych w zakresie jego właściwości, udzielając w tym zakresie stosownych pełnomocnictw. Może też, w porozumieniu z właściwymi organami administracji rządowej, udzielać kierownikom urzędów państwowych lub innych państwowych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej upoważnień m.in. do wykonywania uprawnień wynikających z praw majątkowych Skarbu Państwa. Upoważnione podmioty mają obowiązek składania ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa sprawozdania w wykonywaniu zadań w zakresie wynikającym ze spraw związanych z reprezentowaniem Skarbu Państwa.

Nadzór Zgodnie z *ustawą o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa* nadzorowanie realizacji zobowiązań pozacenowych zapisanych w umowach sprzedaży akcji lub udziałów SP w spółkach handlowych należy do zadań dyrektora delegatury ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, działającego w imieniu ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Nadzór nad zobowiązaniami cenowymi należy do kompetencji Ministra, realizowanych przez Departament Administracyjno-Budżetowy.

Spółki kapitałowe Funkcjonowanie spółek kapitałowych regulowały do końca 2000 r. przepisy *Kodeksu handlowego*⁶ i *Akt założycielski* spółki w zakresie na jaki przepisy *Kodeksu handlowego* zezwalały. Od 1 stycznia 2001 r. działalność spółek regulowana jest przepisami *Kodeksu spółek handlowych*, z tym, że do czasu wydania przepisów dotyczących firmy i prokury pozostawały w mocy przepisy o firmie i prokurze zawarte w *Kodeksie handlowym*. Od dnia 25 września 2003 r. przepisy te zawarte są w *Kodeksie cywilnym*⁷. Spółkami kapitałowymi są spółka akcyjna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Spółka akcyjna Najwyższym organem spółki akcyjnej jest **walne zgromadzenie**. Jest to organ podejmujący uchwały w najważniejszych sprawach spółki. W jego skład wchodzi wszyscy akcjonariusze. Zakres kompetencji walnego zgromadzenia określa *K.s.h.*, *Akt założycielski* i statut spółki. W spółce akcyjnej ustanawia się **radę nadzorczą**. Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków powoływanych i odwoływanych przez walne zgromadzenie, chyba że statut stanowi inaczej. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Statut może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności przewidywać, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem określonych w statucie czynności. Rada nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat, lub inne osoby podlegają-

⁶ Dz. U. z 1934 r., Nr 57, poz. 502 ze zm.

⁷ *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, Dz. U. nr 16, poz. 93 ze zm. Przepisy dotyczące firmy zawarte są w art. 43² – 43¹⁰, a dotyczące prokury w art. 109¹ -109⁹.

ce bezpośrednio członkowi zarządu albo likwidatorowi nie mogą być równocześnie członkiem rady nadzorczej. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę. **Zarząd** składa się z jednego lub większej liczby członków, którzy mogą się wywodzić zarówno z kręgu akcjonariuszy, jak i spoza ich grona. Członków zarządu powołuje i odwołuje rada nadzorcza, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Członek zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach także przez walne zgromadzenie. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, wszyscy jego członkowie są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki, chyba że statut stanowi inaczej.

Spółka z o.o.

Prawa i obowiązki **wspólników** w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością regulują przepisy *Kodeks spółek handlowych*, *Akt założycielski* spółki oraz umowa spółki. Jeżeli *K.s.h.* lub umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnicy mają równe prawa i obowiązki w spółce. *Kodeks spółek handlowych* dopuszcza trzy sposoby podejmowania uchwał przez wspólników, a mianowicie w drodze głosowania na odbytym zgromadzeniu wspólników oraz – bez odbycia zgromadzenia – jeżeli wszyscy wspólnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte, albo na głosowanie pisemne. Kontrolę nad działalnością spółki z ograniczoną odpowiedzialnością sprawuje każdy wspólnik. **Rada nadzorcza** jest organem fakultatywnym. Rada składa się przynajmniej z trzech osób, powoływanych i odwoływanych uchwałą wspólników na jeden rok. Podstawową funkcją rady nadzorczej jest stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności, w szczególności ocenia sprawozdania z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wnioski zarządu dotyczące podziału zysku albo pokrycia straty. Sprawozdanie z tego badania rada nadzorcza składa zgromadzeniu wspólników na dorocznym jego zebraniu. **Zarząd** prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę. Jego prawa i obowiązki określa *Kodeks spółek handlowych* i *Akt założycielski* spółki, które dotyczą tak sfery wewnętrznej, jak i zewnętrznej działalności spółki.

Grupa kapitałowa

Pojęcie grupy kapitałowej definiuje *ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁸. Zgodnie z przytoczoną ustawą przez grupę kapitałową (art. 3, ust. 1, pkt 44 *ustawy o rachunkowości*) rozumie się jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi i nie będącymi spółkami handlowymi jednostkami współzależnymi. Na powyższą definicję składają się następujące określenia:

- **jednostka dominująca** (art. 3, ust. 1, pkt 37) – rozumie się przez to spółkę handlową, sprawującą kontrolę lub współkontrolę nad inną jednostką, a w szczególności:
 - posiadającą bezpośrednio lub pośrednio przez udziały większość ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym innej jednostki (zależnej), także na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, wykonującymi swe prawa głosu zgodnie z wolą jednostki dominującej, lub
 - uprawnioną do kierowania polityką finansową i operacyjną innej jednostki (zależnej) w sposób samodzielny lub przez wyznaczone przez siebie osoby lub jednostki na podstawie umowy zawartej z innymi uprawnionymi do gło-

⁸ Teks jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

- su, posiadającymi, na podstawie statutu lub umowy spółki, łącznie z jednostką dominującą, większość ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym, lub
- uprawnioną jako udziałowcem do powoływania albo odwoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych innej jednostki (zależnej), lub
 - będącą udziałowcem jednostki, której członkowie zarządu w poprzednim roku obrotowym, w ciągu bieżącego roku obrotowego i do czasu sporządzenia sprawozdania finansowego za bieżący rok obrotowy, stanowią jednocześnie więcej niż połowę składu zarządu tej jednostki (zależnej) lub osoby, które zostały powołane do pełnienia tych funkcji w rezultacie wykonywania przez jednostkę dominującą prawa głosu w organach tej jednostki (zależnej), lub
 - będącą udziałowcem lub wspólnikiem innej jednostki współzależnej nie będącej spółką handlową i sprawującą współkontrolę nad tą jednostką wspólnie z innymi uprawnionymi do głosu,
 - **jednostka zależna** (art. 3, ust. 1, pkt 39) – rozumie się przez to spółkę handlową, która kontrolowana jest przez jednostkę dominującą,
 - **jednostka współzależna** (art. 3, ust. 1, pkt 40) – rozumie się przez to spółkę handlową lub inną jednostkę, która jest współkontrolowana przez jednostkę dominującą lub znaczącego inwestora i innych udziałowców lub wspólników.

3.1.2. CHARAKTERYSTYKA UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-ORGANIZACYJNYCH⁹

Kondycja branży mięsnej

Rentowność przemysłu mięsnego – podobnie jak innych kierunków przetwórstwa rolno-spożywczego – jest niska. Najlepsze firmy tego sektora osiągają zyski po opodatkowaniu na poziomie 0,5÷1,5% wartości przychodów. Wysokie zyski przemysł ten osiągał tylko w latach 1989-1991. Przez następne cztery lata rentowność przetwórstwa mięsnego była ujemna. Dopiero w 1996 r. przemysł mięsny odzyskał zdolność generowania zysków, osiągając rentowność na poziomie 0,4÷1,0% wartości przychodów. Jednakże po upadku eksportu na rynki wschodnie przemysł ten znów stracił zdolność osiągania zysków i obecnie znajduje się on w fazie odzyskiwania utraconych pozycji. Stan sektora jest przy tym bardzo zróżnicowany. W trudnej sytuacji są te przedsiębiorstwa, które opóźniły przekształcenie i nie modernizowały swojego potencjału wytwórczego, oraz te firmy z nowych prywatnych inwestycji, które ze względu na stan wyposażenia nie są konkurencyjne pod względem jakościowym. Sytuacja branży poprawiła po wejściu Polski do Unii Europejskiej w związku z podwyżką cen wyrobów mięsnych.

Prywatyzacja

Proces prywatyzacji przedsiębiorstw przemysłu mięsnego prowadzony jest już od początku lat 90 i znajduje się w końcowej fazie. W prywatyzacji tego sektora stosowano wszystkie ścieżki przekształceń własnościowych, ale dla jego obecnej struktury podstawowe znaczenie miało wejście kilku spółek na giełdę papierów

⁹ Opracowano na podstawie odpowiedzi Ministra Skarbu Państwa pana Wiesława Kaczmarka z dnia 31 grudnia 2001 r. na zapytanie poselskie w sprawie prywatyzacji przemysłu mięsnego w Polsce na przykładzie Zakładów Mięsnych w Dębicy.

wartościowych oraz udział inwestorów strategicznych. Sektor przetwórstwa mięsa jest w chwili obecnej prawie całkowicie w prywatnych rękach. **Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej** podaje, że udział przedsiębiorstw państwowych w obrotach sektora wynosi mniej niż 5% i będzie się obniżał. Skarb Państwa był jeszcze do 2003 r. wyłącznym właścicielem 4 spółek, jednego przedsiębiorstwa państwowego oraz współwłaścicielem łącznie ok. 16 spółek (z wyjątkiem wymienionych poniżej 10 spółek w pozostałych skarbu państwa posiadał nieznaczne udziały), wcześniej już prywatyzowanych, spółek branży mięsnej.

Firmy z udziałem Skarbu Państwa w 2002 r.

<i>Firma</i>	<i>Udział Skarbu Państwa (w %)</i>
<i>PMB</i>	<i>100.0</i>
<i>ZM Debica</i>	<i>100.0</i>
<i>ZM Grudziadz</i>	<i>100.0</i>
<i>ZM Łmet-Łuków</i>	<i>100.0</i>
<i>ZM w Płocku</i>	<i>100.0</i>
<i>ZM w Kościerzynie</i>	<i>40.0</i>
<i>Peters PMiH</i>	<i>38.1</i>
<i>ZM Agrvf</i>	<i>36.0</i>
<i>PPM Agros-Koszalin</i>	<i>27.1</i>
<i>ZM Meat</i>	<i>25.0</i>
<i>WWiK Igloomeat</i>	<i>22.3</i>
<i>IZD Ekodrób</i>	<i>21.2</i>
<i>ZM w Grodzisku Wlkp.</i>	<i>21.2</i>
<i>ZM Ostrołęka</i>	<i>10.3</i>
<i>ZM Mazury w Elku</i>	<i>9.5</i>

Procesy prywatyzacji przedsiębiorstw branży mięsnej należały do trudnych ze względu na następujące problemy:

- *niska rentowność branży*, co powoduje długi okres odzyskiwania zainwestowanego kapitału;
- *znaczące zapotrzebowanie na kapitał* w związku z koniecznością dokonywania szeregu poważnych inwestycji wiążących się z zaostreniem norm sanitarno-weterynaryjnych oraz dostosowaniem się do norm UE;
- *wysoki poziom zatrudnienia*, z czym wiążą się bardzo wysokie koszty osobowe;
- *trudna sytuacja ekonomiczna spółek branży mięsnej* – coraz częściej zachodzi konieczność poprzedzenia procesu prywatyzacji długotrwałymi i kosztownymi działaniami restrukturyzacyjnymi;
- *nadprodukcja oraz wysoki poziom niewykorzystanych mocy produkcyjnych* – inwestorzy obecni na rynku nie potrzebują podwyższania swoich mocy produkcyjnych, ale szukają raczej sposobu na eliminację konkurencji w celu przejęcia jej rynków zbytu;
- *wewnętrzne procesy naprawcze i restrukturyzacyjne* prowadzone obecnie przez wszystkie grupy kapitałowe branży mięsnej dominujące na rynku spr-

wiają, iż nie wykazują one większego zainteresowania procesami prywatyzacyjnymi.

Konsolidacja

Wśród firm przemysłowych wyłoniły się dwa typy przedsiębiorstw, które zwiększały sprzedaż i modernizowały swój potencjał wytwarzania, a także udział w rynku:

- ok. 25 dużych firm przemysłowych, głównie o rodowodzie państwowym, kontrolujących ok. 30% rynku mięsnego, z których każda miała obroty wyższe niż 30 mln USD rocznie,
- ok. 100 średnich i małych firm powstałych w wyniku prywatnych inwestycji na początku lat 90.

Równocześnie w wyniku przekształceń własnościowych powstały i rozwijały się ugrupowania kapitałowe, tworzone przez „Animex” SA, „Morliny” SA i „Sokołów” SA, których udział w rynku wynosił ok. 40÷45%. W skład tych grup wchodziły m.in. zakłady z mniejszościowym udziałem SP, jak na przykład: ZM „Ostrołęka” SA wchodziły w skład grupy kapitałowej „Morliny” SA, a ZM „Mazury” SA, IZD „Ekodrób” SA oraz ZM „Agryf” Sp. z o.o. w skład „Animex” SA.

3.2. Ustalenia kontroli

3.2.1. DZIAŁALNOŚĆ PRZEDPRYWATYZACYJNA

Powstanie PPM w Koszalinie

Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego w Koszalinie utworzono na podstawie *zarządzenia nr 169 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 29 grudnia 1989 r.* W skład powołanego przedsiębiorstwa weszły Zakłady Mięsne w Koszalinie, Drawsku Pomorskim i Kołobrzegu, a także zakład transportowy w Koszalinie. Podstawowym przedmiotem działalności PPM w Koszalinie była: kontraktacja, skup i obrót zwierzętami rzeźnymi, przemysłowa produkcja mięsa, sprzedaż mięsa i jego przetworów.

Niegospodarne zbywanie majątku PPM w Koszalinie

W latach 1992-1994, w ramach restrukturyzacji mienia PPM w Koszalinie, sprzedano kompleksy majątkowe spółkom utworzonym przez byłych pracowników, którym wcześniej wydzierżawiono zorganizowane części przedsiębiorstwa. Zauważyć przy tym należy, że majątek PPM w Koszalinie w sześciu skontrolowanych transakcjach sprzedano o ponad 240 tys. zł poniżej jego szacowanej wartości.

W dniu 30 grudnia 1992 r. Zakład Produkcyjny nr 3 dzierżawiony przez spółkę **Zakłady Mięsne w Kołobrzegu Sp. z o.o.** został sprzedany dzierżawcy. Biegły ustalił wartość budynków Zakładu na ponad 214,9 tys. zł. PPM w Koszalinie sprzedało te budynki wraz z prawami użytkowania wieczystego za 210,2 tys. zł.

W dniu 4 sierpnia 1994 r. PPM w Koszalinie sprzedało majątek **Ośrodka Wczasowo-Wypoczynkowego w Świeszynie**. Wycenę majątku przeprowadzili biegli z listy wojewody, ustalając wartość składników majątkowych na 238,4 tys. zł. Nabywcą nieruchomości zostało „**Towarzystwo Wspierania Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa oraz Przemysłu Rolno-Spożywczego w Koszalinie**” za cenę 160 tys. zł. Należy zaznaczyć, że Prezes „Towarzystwa” pełnił funkcję głównego ekonomisty PPM w Koszalinie, oraz został przyszłym akcjonariuszem Spółki.

W dniu 4 sierpnia 1994 r. PPM w Koszalinie sprzedało temu samemu „Towarzystwu” całość majątku **Oddziału Obrotu Towarowego i Handlu w Koszalinie**. Biegli oszacowali majątek Oddziału na 248,5 tys. zł. Majątek obciążany był hipoteką na rzecz SP na kwotę 50,3 tys. zł. „Towarzystwo” zaakceptowało cenę ustaloną przez sprzedającego w wysokości 165,7 tys. zł lecz bez obciążeń. PPM w Koszalinie zobowiązało się do spłacenia długu wobec SP i wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

W dniu 5 sierpnia 1994 r. PPM w Koszalinie sprzedało **Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu „Prowex” Sp. z o.o. w Koszalinie** działkę w Koszalinie wraz z budynkami, budowlami i urządzeniami za cenę 19 tys. zł. Według wyceny szacunkowej biegłych wynika, że ogólna wartość składników majątkowych wynosiła 28 tys. zł.

W dniu 10 października 1994 r. PPM w Koszalinie sprzedało **Zakładom Mięsnym Sp. z o.o. w Drawsku Pomorskim** za kwotę 98,7 tys. zł składniki majątkowe będące przedmiotem umowy dzierżawnej oraz inne nieruchomości wraz z budynkami, budowlami i urządzeniami, których łączną wartość biegli oszacowali na 148 tys. zł.

W dniu 25 października 1994 r. PPM w Koszalinie sprzedało **„Agro-Meat” Sp. z o.o.** bazę żywca w Szczecinku za kwotę 33,5 tys. zł. Wycena szacunkowa składników majątkowych, dokonana przez biegłego, określała wartość bazy na 50,2 tys. zł.

Szereg transakcji mających na celu restrukturyzację PPM w Koszalinie zamiast korzyści powiększyło jego straty. Zdaniem bowiem **Departamentu Prywatyzacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw MPW** (wyrażonym w dniu 12 stycznia 1995 r. w *Opinii merytorycznej dotyczącej likwidacji PPM w Koszalinie*), według danych *Kwestionariusza przedsiębiorstwa do prywatyzacji*, straty PPM w Koszalinie z tytułu zrealizowanego sposobu sprzedaży składników majątkowych (w tym ww.) wyniosły łącznie ok. 1 mln zł, a „zabezpieczenie interesów przedsiębiorstwa państwowego nie było najistotniejszym elementem tych transakcji, a chodziło przede wszystkim o pozbycie się majątku, który nie jest przedmiotem zainteresowania przyszłych akcjonariuszy spółki ze Skarbem Państwa”. Podzielając powyższą ocenę, Izba zwraca również uwagę, że do obowiązków Wojewody Koszalińskiego, jako organu założycielskiego, sprawującego bieżący nadzór nad działalnością p.p. należało reagowanie na powyższe praktyki.

3.2.2. KONCEPCJA PRYWATYZACJI

Przekształcenia własnościowe PPM w Koszalinie zapoczątkował wspólny wniosek Rady Pracowniczej i Dyrektora z dnia 4 sierpnia 1993 r. o likwidację Przedsiębiorstwa w celu utworzenia przez Skarb Państwa spółki z udziałem „Towarzystwa Wspierania Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa oraz Przemysłu Rolno-Spożywczego w Koszalinie” oraz inwestora strategicznego.

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 1994 r. Wojewoda Koszaliński wszczął postępowanie przygotowawcze do likwidacji PPM w Koszalinie w celu jego prywatyzacji. W dniu 27 października 1994 r. pan Jerzy Mokrzycki – Wojewoda Koszaliński wydał *zarządzenie Nr 85* w sprawie likwidacji PPM w Koszalinie w celu jego wniesienia do spółki akcyjnej utworzonej przez Skarb Państwa z **„Agros Holding” SA**, „Towarzystwem Wspierania Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa oraz Przemysłu Rolno-Spożywczego w Koszalinie” oraz tzw. **„Grupą menedżer-**

ską” w trybie art. 37, ust. 1, pkt 2 *ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*¹⁰.

Pozycja rynkowa firmy „Agros Holding” SA była znana. Natomiast doświadczenie biznesowe pozostałych partnerów było zdecydowanie mniejsze.

Stowarzyszenie pn. „Towarzystwo Wspierania Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa oraz Przemysłu Rolno-Spożywczego w Koszalinie” zarejestrowano 27 grudnia 1991 r. „Towarzystwo” nie przedstawiło źródeł finansowania ani też osiągnięć, które potwierdzałyby utrwalenie się jego pozycji w środowisku. „Towarzystwo” zostało założone przez 150 pracowników PPM w Koszalinie. Środki finansowe „Towarzystwa” pochodziły głównie z przelewów na kwotę 2 mln zł, których dokonało PPM w Koszalinie na jego rzecz (po uzyskaniu zgody Rady Pracowniczej) w ramach tzw. „Funduszu prywatyzacyjnego”.

Licząca natomiast 40 pracowników PPM w Koszalinie, nieformalna, tzw. „Grupa menedżerska” (skupiała kadrę kierowniczą od brygadzysty do dyrektora, których łączyła chęć nabycia akcji sprywatyzowanego PPM w Koszalinie) ogółem zadeklarowała 500 tys. zł na zakup akcji przyszłej Spółki.

Wojewoda Koszaliński realizując proces prywatyzacji, przyjął zatem koncepcję zaproponowaną przez PPM w Koszalinie. Izba nie odnalazła dokumentów świadczących o dokonaniu przez Wojewodę Koszalińskiego analizy celowości zastosowania innych ścieżek prywatyzacji (np. sprzedaż bądź *Program NFI*). Dokumentów tych nie odnaleźli również pracownicy **Wojewody Zachodniopomorskiego**, od którego kontrolerzy zażądali ich przedstawienia. NIK podziela przy tym opinię¹¹ **Delegatury MPW w Szczecinie**, że „sposób w jaki PPM w Koszalinie przygotowywało się do prywatyzacji świadczył, że prywatyzacja stała się raczej celem do osiągnięcia zamierzeń jego kierownictwa, niż środkiem do podniesienia efektywności gospodarowania”.

Zdaniem Delegatury MPW w Szczecinie prywatyzacja PPW w Koszalinie z udziałem jej kierownictwa „wymagała akceptacji większości załogi, należało ją przekonać, że wszystkie działania zmierzają do uwłaszczenia załogi; stąd wydzierżawienie, a następnie sprzedaż pracownikom zorganizowanych części majątku, powołanie «Towarzystwa» i «Grupy menedżerskiej»; w gruncie rzeczy chodziło o przejęcie majątku (tego najefektywniejszego) przez stosunkowo wąską grupę kierownictwa za niewielkie pieniądze”.

Departament Prywatyzacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw MPW w *Opinii merytorycznej dot. likwidacji PPM w Koszalinie* z dnia 12 stycznia 1995 r. zaprezentował podobne wątpliwości odnoszące się do warunków likwidacji tego Przedsiębiorstwa. Informowany przez Ministra PW o powyższych kwestiach Wojewoda Koszaliński optował jednak w dalszym ciągu za utworzeniem spółki akcyjnej Skarbu Państwa z udziałem „Towarzystwa” oraz „Grupy menedżerskiej”.

Zarządzenie Nr 85 oraz wnioszek o wyrażenie zgody na prywatyzację PPM w Koszalinie poprzez jego likwidację Wojewoda Koszaliński przesłał 27 października 1994 r. **Ministrowi Przekształceń Własnościowych** w celu akceptacji. W dokumentacji prywatyzacyjnej dołączonej do *Zarządzenia* nie było analiz wiarygodności i potencjału ekonomicznego inwestorów (dokumentów tych

¹⁰ Ustawa z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.).

¹¹ *Opinia Delegatury MPW w Szczecinie dotycząca wniosku Wojewody [...] w sprawie likwidacji p.p. PPM w Koszalinie* z dnia 24 listopada 1994 r.

Izba nie odnalazła również w kontrolowanej Spółce). Wojewoda pan Jerzy Mokrzycki nie przekazał MPW *Programu prywatyzacji PPM w Koszalinie*. Ponadto Wojewoda Koszaliński nie opracował *opinii nt. zasadności prywatyzacji PPM w Koszalinie* na warunkach przedstawionych we *wniosku prywatyzacyjnym*.

3.2.3. OSZACOWANIE WARTOŚCI

Wycena wartości

Wartość majątku PPM w Koszalinie, zależnie od firmy opracowującej wycenę i czasu jej sporządzenia, wahała się od 5,4÷5,9 mln zł („Fin-Ekspert” Sp. z o.o. – kwiecień 1994 r.), poprzez 4,6÷5,3 mln zł („Peberol-Konsulting” Sp. z o.o. – kwiecień 1995 r.) do 6,0÷7,1 mln zł (BAA Sp. z o.o. w Warszawie – marzec 1996 r.). Ostatnia z wycen była podstawą określenia wartości aportu wnoszonego do sprywatyzowanego PPM w Koszalinie.

Firma BAA Sp. z o.o. w Warszawie, na zlecenie Wojewody Koszalińskiego (umowa z 2 lutego 1996 r.) wykonała m. in. wycenę wartości PPM w Koszalinie metodą zdyskontowanych strumieni pieniężnych określającą wartość PPM w Koszalinie w przedziale 6,040÷7,072 mln zł. Informacja ta została przytoczona za *Sprawozdaniem założycieli Spółki akcyjnej Agros-Koszalin SA*, bowiem ww. wyceny nie posiadał „Agros-Koszalin” SA w upadłości ani **Archiwum Państwowe w Koszalinie**, do którego, według **Delegatury w Koszalinie Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego** przekazana została przez nią dokumentacja dotycząca prywatyzacji PPM w Koszalinie.

Zastrzeżenia Izby budzi rzetelność dwóch pierwszych wycen PPM w Koszalinie, które zostały przekazane do MPW przez Wojewodę Koszalińskiego. W opinii NIK (podobnie jak w opinii MPW) nie mogły one stanowić podstawy do określania wartości aportu Skarbu Państwa. Słusznie zatem nie zostały one zaakceptowane przez MPW.

W ocenie NIK oraz **Delegatury MPW w Szczecinie** i Departamentu Prywatyzacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw MPW sporządzona przez „Fin-Ekspert” Sp. z o.o. w marcu 1994 r. wycena szacunkowa rzeczowych składników majątku PPM w Koszalinie (5,08 mln zł) objęła tylko część majątku PPM w Koszalinie zupełnie pomijając wartość majątku obrotowego. Natomiast w metodzie dochodowej (sporządzonej przez „Fin-Ekspert” Sp. z o.o. w kwietniu 1994 r. – wycena 5,4÷5,9 mln zł) założono stosunkowo krótki okres prognozy 5 lat, a wysokość stopy dyskontowej, przyjęta na poziomie 41% nie znajdowała uzasadnienia w poprawiającej się sytuacji makroekonomicznej kraju i spowodowała zaniżenie wartości aportu. Ponadto, wycena rzeczowych składników majątkowych nie uwzględniała wszystkich wartości zorganizowanej części przedsiębiorstwa prowadzącego działalność (np. wartości niematerialnych i prawnych).

W *Aktualizacji i weryfikacji wyceny majątku PPM w Koszalinie na dzień 31 grudnia 1994 r.* sporządzonej przez „Peberol-Konsulting” Sp. z o.o. w końcowych wnioskach przyjęto wartość (4,6÷5,3 mln zł) wynikającą jedynie z jednej z zastosowanych metod wyceny, tj. DCF. Całkowicie pominięte zostały wyniki wyceny dokonane innymi metodami. Na przykład, wartość majątku PPM w Koszalinie wyliczona na koniec 1994 r. przez „Peberol-Konsulting” Sp. z o.o. metodą odtworzeniową środków trwałych i skorygowanych środków obrotowych i pasywów obcych wynosiła 9,49 mln zł. Wg metody skorygowanych aktywów netto wycena wyniosła 6,9 mln zł.

Należy podkreślić, że PPM w Koszalinie, w czasie sporządzania wyceny, wykorzystywało 40-50% mocy wytwórczych. Izba zwraca uwagę na fakt, że wartość aportu wyliczona w *Aktualizacji wyceny* była jeszcze mniejsza od

wartości PPM w Koszalinie, wyliczonej przez „Fin-Ekspert” Sp. z o.o. metodą dochodową, uznanej za zaniżoną również przez Podsekretarza Stanu w MPW Józefa Kowalczyka.

Koszty wyceny

Wyjaśnienia Wojewody Zachodniopomorskiego, Syndyka i Prezesa Zarządu „Agros-Koszalin” SA w upadłości oraz analiza dokumentacji dotyczącej prywatyzacji PPM w Koszalinie, przechowywanej w Archiwum Państwowym w Koszalinie i kontrolowanej Spółce, nie pozwalają na ustalenie całościowych kosztów poniesionych przez Skarb Państwa z tytułu wykonania analiz przedprywatyzacyjnych. Według MSP, MPW nie poniosło kosztów prywatyzacji PPM w Koszalinie.

W dokumentacji przechowywanej w Archiwum Państwowym w Koszalinie (przekazanej przez **Archiwum Zakładowe Delegatury w Koszalinie Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie**) Izba nie odnalazła dokumentów dotyczących kosztów poniesionych z tytułu prywatyzacji PPM w Koszalinie (przelewów, faktur, wykazu poniesionych kosztów) oprócz:

- umowy pomiędzy Wojewodą Koszalińskim a firmą „Bukok” Sp. z o.o. w Poznaniu z dnia 30 listopada 1995 r. w Koszalinie na wykonanie recenzji wyceny m.in. PPM w Koszalinie (cena umowna 2 440 zł łącznie z VAT),
- umowy pomiędzy Wojewodą Koszalińskim a BAA Sp. z o.o. w Warszawie z dnia 2 lutego 1996 r. na wykonanie wyceny PPM w Koszalinie (za cenę 12 200 zł łącznie z VAT),
- faktury firmy BAA Sp. z o.o. na kwotę 12 200 zł,
- planu kosztów likwidacji PPM w Koszalinie (wynoszących łącznie 75 500 zł).

3.2.4. ZGODA NA PRYWATYZACJĘ¹²

Pan Józef Kowalczyk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przekształceń Własnościowych, zaakceptował 30 października 1995 r. *zarządzenie nr 85*, czym wyraził zgodę na likwidację PPM w Koszalinie (rozpoczęła się w dniu 1 czerwca 1996 r.) oraz na wniesienie mienia PPM w Koszalinie do Pomorskiego Przemysłu Mięsnego „Agros-Koszalin” SA.

Niewystarczającym przy tym okazał się wniosek Wiceministra Kowalczyka o konieczności doprecyzowania przez Wojewodę Koszalińskiego zapisów *Statutu* „Agros-Koszalin” SA, „by określał, że chodzi tu o program inwestycyjny dla projektowanej spółki na lata 1995-1998 w wysokości ok. 8 mln zł oraz że będzie on zrealizowany w okresie 3 lat z wkładów założycieli spółki i jej przyszłych zysków, bez dokonywania w tym czasie wypłat z zysku osiąganego przez spółkę”¹³. Wojewoda Koszaliński, mając bowiem zgodę MPW na likwidację PPM w Koszalinie, doprowadził do zawiązania „Agros-Koszalin” SA, której *Statut* uwzględniał tylko część wniosków postawionych przez Wiceministra PW.

Statut „Agros-Koszalin” SA przyjęty został *aktem notarialnym repertorium A Nr 5304/1996* z 31 lipca 1996 r. Zobowiązywał on akcjonariuszy założycieli do przeznaczania na cele inwestycyjne tylko części zysku netto w okresie pierwszych trzech lat obrotowych (art. 14 *Statutu*). Część zysku, zgodnie z postanowieniami art. 10, ust. 3 *Statutu* miała być bowiem wypłacana w postaci dywidendy akcjonariuszom należącym do „Grupy menedżerskiej” – którzy objęli ak-

¹² Harmonogram prywatyzacji PPM w Koszalinie patrz pkt 5.4 *Informacji*.

¹³ Pismo z dnia 30 października 1995 r. w sprawie wyrażenia zgody na likwidację PPM w Koszalinie.

cje uprzywilejowane co do wysokości dywidendy i pierwszeństwa jej wypłaty. Art. 14 *Statutu* nie określał natomiast wysokości nakładów inwestycyjnych i nie wymieniał jako źródeł ich finansowania wkładów akcjonariuszy założycieli.

Ponadto Wojewoda Koszaliński nie określił w *Statucie* „Agros-Koszalin” SA przeznaczenia środków finansowych, które miały być uzyskane przez Spółkę w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego.

W *Założeniach programu prywatyzacji PPM w Koszalinie*¹⁴ z dnia 14 lutego 1994 r. stwierdzono co prawda, że „na kilka najbliższych lat celami strategicznymi powinny być: zdominowanie rynku Pomorza Środkowego i stopniowe rozszerzanie rynków [...] pozyskiwanie inwestorów, poszukiwanie kapitału i źródeł finansowania przedsięwzięć modernizacyjno-rozwojowych niezbędnych dla zapewnienia firmie właściwej pozycji na rynku”, zaś w uzasadnieniu *zarządzenia Nr 85* Wojewoda Koszaliński stwierdził, że udziałowcy „Agros-Koszalin” SA winni wnieść kapitał, potrzebny na modernizację zakładu produkcyjnego oraz rozszerzenie rynków zbytu. Zauważyć jednak należy, że zapisy te w żadnym stopniu nie były wiążące dla akcjonariuszy założycieli.

Z punktu widzenia wiarygodności finansowej Spółki, której działalność i rozwój wymagała dostępu do znacznych zewnętrznych źródeł kapitału obrotowego, udział „Agros Holding” SA (jako gwaranta kredytów) był niezbędny w długim okresie. Zasadne zatem było, zdaniem NIK, wprowadzenie przez Wojewodę Koszalińskiego do *Statutu* zapisu o czasowym zakazie sprzedaży (bądź sprzedaży za zgodą Skarbu Państwa) akcji obejmowanych przez inwestorów w spółce z udziałem Skarbu Państwa. Naruszenie takiego zakazu powinno skutkować zapłaceniem przez inwestorów, a w szczególności inwestora strategicznego, na rzecz Skarbu Państwa kary umownej.

W wyniku zmian własnościowych, „Agros Holding” SA wycofał się z działalności w sektorze przedsiębiorstw przemysłu mięsnego i w lipcu 2002 r. przeniósł własność posiadanych akcji „Agros-Koszalin” SA na członków Zarządu Spółki. Oni z kolei, umową zawartą w dniu 24 marca 2003 r., dokonali przeniesienia akcji „Agros-Koszalin” SA na rzecz dwóch osób fizycznych. Nowi akcjonariusze (z których jeden pełnił funkcję Prezesa Zarządu „Agros-Koszalin” SA, a drugi Przewodniczącego RN) nie zapewnili jednak Spółce dopływu kapitału na poziomie umożliwiającym jej sanację. Działania nowego Zarządu Spółki nie zatrzymały również postępującego procesu pogarszania się sytuacji ekonomicznej Spółki.

Z punktu widzenia kryterium celowości, zgoda na prywatyzację PPM w Koszalinie powinna być wyrażona przez Ministra PW dopiero po przedstawieniu przez Wojewodę Koszalińskiego tekstu *Statutu* projektowanej spółki w brzmieniu oczekiwanym przez Ministra oraz po wyegzekwowaniu od inwestorów deklaracji właściwego, długookresowego poziomu zabezpieczenia finansowego działalności spółki (operacyjnej i inwestycyjnej) i wprowadzeniu do umowy prywatyzacyjnej odpowiednich w tym względzie postanowień.

¹⁴ Dokument opracowany przez doradców prywatyzacyjnych na potrzeby Zespołu Przygotowawczego powołanego przez Wojewodę Koszalińskiego.

3.2.5. CEL PRYWATYZACJI

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia podejmowanie decyzji prywatyzacyjnych bez dostatecznego określenia celu prywatyzacji PPM w Koszalinie. Cel ten nie został przywołany w *akcie zawiązania spółki Pomorski Przemysł Mięsny Agros-Koszalin SA w Koszalinie* ani w *Statucie Spółki*. Zdaniem NIK, pominięcie ww. celu przez Wojewodę Koszalińskiego (przy biernej postawie MPW) może świadczyć o traktowaniu go jako uzasadnienia *pro forma*. Precyzyjne określenie faktycznych celów prywatyzacji PPM w Koszalinie przez Wojewodę (i akceptacji ich przez Ministra PW) powinno determinować wybór sposobu i trybu jego prywatyzacji i sprzyjać transparentności procesu prywatyzacji. Umożliwiłoby ono pełną ocenę efektów prywatyzacji w odniesieniu do założeń, które miały zostać osiągnięte.

3.2.6. UMOWA PRYWATYZACYJNA

Akcjonariusze założyciele

W dniu 25 października 1996 r. – w wyniku prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie w trybie art. 37, ust. 1, pkt 2 *ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*¹⁵ – został zawiązany „Agros-Koszalin” SA. Spółka została wpisana do rejestru handlowego w dniu 3 grudnia 1996 r. Kapitał akcyjny Spółki wyniósł 14 100 000 zł i dzielił się na 1 410 000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda. Został on pokryty w sposób następujący:

- 1) Skarb Państwa, reprezentowany przez pana Jerzego Mokrzyckiego – Wojewodę Koszalińskiego wniósł wkład niepieniężny w postaci PPM w Koszalinie w likwidacji o wartości 7 000 tys. zł i w zamian objął 700 000 akcji o łącznej wartości 7 000 tys. zł,
- 2) „Agros Holding” SA wniósł wkład pieniężny w wysokości 4 300 tys. zł i w zamian objął 430 000 akcji o łącznej wartości 4 300 tys. zł,
- 3) „Towarzystwo” wniosło wkład pieniężny w wysokości 2 300 tys. zł w zamian obejmując 230 000 akcji o łącznej wartości 2 300 tys. zł,
- 4) Członkowie „Grupy menedżerskiej” wnieśli wkłady pieniężne w łącznej wysokości 500 tys. zł; w zamian za 50 000 akcji o łącznej wartości 500 tys. zł.

Wpłaty na pokrycie wartości obejmowanych akcji dokonywane były sukcesywnie w grudniu 1996 oraz w latach 1997-1999. W okresie tym Spółka wydatkowała na inwestycje w środki trwałe 11 165 tys. zł, obejmujące inwestycje modernizacyjne, dostosowujące zakład do rosnących wymogów sanitarno-weterynaryjnych i ochrony środowiska.

W lipcu 2002 r. „Agros-Holding” SA sprzedał posiadane akcje członkom Zarządu Spółki: panu Lechosławowi Chocieszyńskiemu – Prezesowi Zarządu, pani Janinie Kokar – Wiceprezesowi Zarządu i panu Jerzemu Stefanowiczowi – Wiceprezesowi Zarządu. Członkowie Zarządu odsprzedali 24 marca 2003 r. nabyte akcje „Agros-Koszalin” SA panom Krzysztofowi Lewczukowi i Dariuszowi Burkowi.

Na dzień ogłoszenia upadłości (1 lipca 2004 r.) akcjonariuszami Spółki, posiadającymi co najmniej 5% kapitału zakładowego, byli: Skarb Państwa –

¹⁵ Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.

531 815 akcji (22,7% głosów na WZA), „Towarzystwo” – 305 894 akcje (13,1%), Krzysztof Lewczuk – 681 000 akcji (29,1%) i Dariusz Burek – 681 000 akcji (29,1%).

Zobowiązania akcjonariuszy

Akcjonariusze założyciele „Agros-Koszalin” SA zobowiązali się do podejmowania uchwał (w okresie 4 lat od daty rejestracji Spółki) o podwyższeniu kapitału zakładowego do wysokości umożliwiającej osiągnięcie przez „Agros-Holding” SA 51% kapitału zakładowego Spółki.

Realizując powyższe, NWZA Spółki podjęło 14 stycznia 1999 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego, przyznając „Agros-Holding” SA prawo objęcia akcji Spółki. Wpłata za objęte akcje w kwocie 9 320 tys. zł nastąpiła 1 kwietnia 1999 r. Po objęciu tych akcji ww. inwestor posiadał 58,16% udziałów w kapitale zakładowym „Agros-Koszalin” SA.

Akcjonariusze założyciele Spółki zobowiązali się do przeznaczania zysku netto (w okresie pierwszych trzech lat obrotowych) na cele inwestycyjne i wypłatę dywidendy akcjonariuszom należącym do „Grupy menedżerskiej”.

Zgodnie z uchwałami WZA „Agros-Koszalin” SA zysk netto za 1997 r. (3 010,6 tys. zł) i 1998 r. (3 003,7 tys. zł) został przeznaczony na kapitał zapasowy (5 914,3 tys. zł) i na dywidendę (100,0 tys. zł). W 1999 r. Spółka poniosła stratę. Środki z kapitału zapasowego zostały przeznaczone w latach 1998-2000 głównie na budowę kotłowni olejowo-gazowej i modernizację linii uboju.

Przed zawianiem Spółki, w dniu 7 września 1994 r. uzgodniono *Pakiet gwarancji pracowniczo-związkowych* (zmieniony 20 czerwca 1996 r.), który został podpisany przez akcjonariuszy założycieli oraz przedstawicieli związków zawodowych działających w Spółce. W *Pakiecie* zawarto m.in. gwarancje utrzymania zatrudnienia przez okres dwóch lat od dnia rejestracji Spółki oraz zapewnienie pracownikom dotychczasowego poziomu wynagrodzenia.

Przeciętne zatrudnienie od 16 grudnia 1996 r. do 31 grudnia 1997 r. wynosiło 892 osoby, a w 1998 r. – 862 osoby. W ww. okresach, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło odpowiednio: 1 042 zł i 1 731 zł. Realizacja *Pakietu gwarancji pracowniczo-związkowych* nie była kwestionowana przez związki zawodowe.

3.2.7. DZIAŁALNOŚĆ KONSOLIDACYJNA

Zakup „Chłodni-Koszalin”

W dniu 14 stycznia 1998 r. Zarząd Spółki w składzie: Lechosław Chocieszyński, Janina Kokar i Jerzy Stefanowicz podjął uchwałę nr 1/98 w sprawie nabycia od „Agros-Holding” SA 28 000 udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o., co uzasadniano potrzebą „uzupełnienia oferty handlowej o wyroby branży owocowo-warzywnej”. Rada Nadzorcza Spółki wyraziła 26 marca 1998 r. zgodę na nabycie udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. (uchwała nr 21/98).

Pomiędzy „Agros-Koszalin” SA (reprezentowany przez pana Lechosława Chocieszyńskiego i panią Janinę Kokar) i „Agros-Holding” SA została 29 maja 1998 r. zawarta *umowa sprzedaży* 28 000 udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. (stanowiących 60,87% jej kapitału zakładowego) za łączną cenę 2 800 000 zł (tj. 100 zł za udział). Należność za objęte 30 maja 1998 r. udziały Spółka uregulowała 6 kwietnia 1999 r., a więc w niespełna tydzień po

dokonaniu wpłaty na poczet podwyższenia jej kapitału zakładowego. Następnie Spółka – w celu „zwiększenia kontroli nad «Chłodnią-Koszalin» Sp. z o.o.”¹⁶ – nabyła jeszcze od Agencji Prywatyzacji 12 600 udziałów tej spółki. Tym razem cena sprzedaży uzyskana w wyniku przetargu publicznego wyniosła tylko 32 zł za udział (łącznie 403 200 zł). Zgodę na tę transakcję wyraziła RN „Agros-Koszalin” SA 15 lipca 1999 r. (uchwała nr 41/99).

„Chłodnia-Koszalin” Sp. z o.o. w 1997 r. poniosła na działalności podstawowej stratę w wysokości 11,4 tys. zł. Mimo osiągniętego w tym roku zysku netto (3,9 tys. zł) nie wystarczał on jednak na pokrycie strat notowanych przez „Chłodnię-Koszalin” Sp. z o.o. w latach ubiegłych.

W dniu 28 maja 1998 r., tj. w przeddzień zawarcia transakcji sprzedaży Zgromadzenie Wspólników „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. postanowiło (uchwała nr 5/98) zysk netto za 1997 r. przeznaczyć na częściowe pokrycie straty z 1994 r., zaś nierozliczoną kwotę strat w wysokości 207,8 tys. zł postanowiło pokryć w następujący sposób: 111,3 tys. zł kapitałem zapasowym i 96,5 tys. zł dochodami przyszłych okresów w latach 1998-2000. Dochodami przyszłych okresów Zgromadzenie Wspólników „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. postanowiło również pokryć przypadającą na 1998 r. 1/3 straty z 1996 r. w kwocie 149,9 tys. zł, tj. częściowo kapitałem zapasowym (33,7 tys. zł) a częściowo dochodami przyszłych okresów (116,2 tys. zł).

Wskaźnik płynności szybkiej uzyskany przez „Chłodnię-Koszalin” Sp. z o.o. w 1997 r. ukształtował się na poziomie 0,71; czyli poniżej pożądanego przedziału (0,8-1,2). Wynik finansowy netto zaplanowany na 1998 r. w kwocie 136,4 tys. zł został zrealizowany przez „Chłodnię-Koszalin” Sp. z o.o. zaledwie w 12,3% (16,8 tys. zł). Zarząd Spółki uchwalił 20 grudnia 2001 r. spisanie w koszty wartości bilansowej udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. w wysokości 1 767 tys. zł oraz utworzenie rezerwy w wysokości 735,3 tys. zł na zobowiązania bankowe w związku z poręczeniem kredytu dla „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. **Sąd Rejonowy w Koszalinie** zakończył 27 października 2004 r. postępowanie upadłościowe „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.

Izba wskazuje na niepełną, powierzchowną i nierealistyczną ocenę opłacalności ww. inwestycji. Zarząd przy aprobacie Rady Nadzorczej podjął decyzję o zakupie udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. w oparciu o ocenę rozwoju całej branży owocowo-warzywnej, bez dokonania analizy:

- możliwości rozwojowych „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.,
- wartości rynkowej kupowanych udziałów,
- opłacalności inwestycji w tę konkretną spółkę,
- kondycji ekonomicznej ww. spółki.

Skutkiem braku przeprowadzenia powyższych analiz było spisanie z końcem 2001 r. w straty „Agros-Koszalin” SA wartości nabytych udziałów, Łączna wysokość straty poniesionej przez „Agros-Koszalin” SA na transakcji zakupu udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. wyniosła – wg wartości bilansowej – **3 267 tys. zł**. Negatywnym skutkiem, niegospodarnego zakupu udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. było znaczne zwiększenie zadłużenia i pogorszenie wskaźników płynności „Agros-Koszalin” SA. Istotnym przy tym było wycofanie się „Agros-Holding” SA. z roli gwaranta kredytowego Spółki.

¹⁶ Protokół z posiedzenia Rady Nadzorczej Spółki z dnia 15 lipca 1999 r.

Wymownym tego potwierdzeniem są stwierdzenia pana Jerzego Stefanowicza b. Wiceprezesa Zarządu Spółki, który oświadczył, że „dopóki „Agros-Holding” SA. interesował się swoimi spółkami (do momentu wykupu „Agros-Holding” SA przez Pernot Ricard) Spółka nie miała problemów z dostępem do środków obrotowych”. Jak podano w *Sprawozdaniu z działalności PPM „Agros-Koszalin” SA. w 2003 r.*, „problemy finansowe Spółki rozpoczęły się z dniem 1 września 2001 r., kiedy Przedsiębiorstwo po spłaceniu w sierpniu 2001 r. kredytu obrotowego w kwocie 2 mln zł, nie uzyskało przedłużenia umowy kredytowej na następny okres rozliczeniowy; powodem takiej decyzji banku – finansującego do tej pory Spółkę – było odstąpienie „Agros-Holding” SA. od udzielenia poręczeń kredytowych spółkom wchodzącym w skład holdingu; spłata kredytu obrotowego spowodowała gwałtowne pogorszenie płynności finansowej firmy, co w efekcie zadecydowało o konieczności znacznego ograniczenia działalności przedsiębiorstwa”.

Zakup udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. za łączną kwotę w wysokości **3 203,2 tys. zł** uniemożliwił „Agros-Koszalin” SA sfinansowanie własnymi kapitałami znacznych potrzeb w zakresie inwestycji rozwojowych oraz ekologicznych, mających na celu dostosowanie Spółki do wymagań Unii Europejskiej.

Zakup „Agrolas”

W dniu 27 października 1998 r. Zarząd „Agros-Koszalin” SA omówił, zgłoszony przez „Agros-Holding” SA, zamiar konsolidacji **Przedsiębiorstwa Produkcji Leśnej „Agrolas” Sp. z o.o. w Koszalinie** ze Spółką, polegający – w I etapie – na nabyciu od Agros-Holding” SA posiadanych przez niego 55 560 udziałów „Agrolas” Sp. z o.o. Dnia 2 grudnia 1998 r. Rada Nadzorcza Spółki (na wniosek Zarządu) wyraziła zgodę (uchwała nr 30/98) na nabycie 55 560 udziałów „Agrolas” Sp. z o.o. za łączną kwotę 6 519 410 zł (117,34 zł za udział).

W dniu 19 kwietnia 1999 r. pomiędzy „Agros-Koszalin” SA (reprezentowanym przez pana Lechosława Chocieszyńskiego i panią Janinę Kokar) i „Agros-Holding” SA została zawarta *umowa zakupu* 55 560 udziałów „Agrolas” Sp. z o.o. (stanowiących 100% jej kapitału zakładowego) za łączną cenę 4 800 000 zł (86,39 zł za udział). Należność za udziały Spółka uregulowała w dniu 26 kwietnia 1999 r. Już w dniu 28 kwietnia 1999 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę w sprawie udzielenia poręczenia na kredyt zaciągany przez „Agrolas” Sp. z o.o. na kwotę 2 mln zł. Spółka odsprzedała 17 maja 2000 r. na rzecz **„Agros-Trading” Sp. z o.o.** udziały „Agrolas” Sp. z o.o. za taką samą cenę za jaką je nabyła (4,8 mln zł).

Zdaniem NIK, zakup przez Spółkę udziałów „Agrolas” Sp. z o.o. był niegospodarny, gdyż:

- „Agros-Koszalin” SA wymagał wówczas znacznego dokapitalizowania (konieczność zrealizowania inwestycji dotyczących modernizacji linii uboju trzody i budowy kotłowni gazowo-olejowej),
- sytuacja finansowa „Agros-Koszalin” SA była trudna (zdolność Spółki do bieżącego regulowania swoich zobowiązań wykazywała silną tendencję spadkową, wysoki był wzrost zobowiązań, pogorszeniu ulegały wskaźniki obrotowości i wspomaganie finansowego),
- łączyło się to z przyjęciem przez Spółkę, w miejsce dotychczasowego właściciela („Agros-Holding” SA), ciężaru udzielenia poręczeń „Agrolas” Sp. z o.o., co z kolei wiązało się z dużym ryzykiem ze względu na wykazywane straty przez tę spółkę,

- spółka „Agrolas” Sp. z o.o. zamknęła rok 1998 stratą w wysokości 1 772,4 tys. zł, a zobowiązania wynosiły 6 mln zł; strata spółki za I kwartał 1999 r. wynosiła już 947,5 tys. zł.

Wytransferowanie w takim momencie środków pieniężnych w kwocie **4 800 tys. zł** zdecydowanie pogorszyło sytuację ekonomiczno-finansową „Agros-Koszalin” SA, osłabioną już wcześniej m. in. zakupem udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. Co prawda Spółka, w celu ratowania swoich finansów odsprzedała udziały „Agrolas” Sp. z o.o., to jednak, zdaniem NIK, decyzja ta była już znacznie spóźniona. Przez bowiem ponad rok Spółka nie mogła korzystać ze środków finansowych w wysokości 4,8 mln zł, w celu regulowania jej narastających, znacznych zobowiązań. Ponadto, NIK zwraca uwagę, że faktyczna zapłata przez „Agros-Trading” Sp. z o.o. ceny za nabyte udziały nastąpiła w ratach na przestrzeni jednego roku. Tym samym strata na ww. transakcji wyliczona przez Zarząd Spółki w *Sprawozdaniu z działalności „Agros-Koszalin” SA za 2000 r.* wyniosła **144 tys. zł**.

Uzasadnienie zakupów

Zakupy udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. oraz „Agrolas” Sp. z o.o. zostały dokonane ze środków pochodzących z podwyższenia kapitału „Agros-Koszalin” SA dokonanej przez „Agros-Holding” SA. Uczyniono tak, chociaż przyjęta koncepcja prywatyzacji PPM w Koszalinie i deklaracja akcjonariuszy wskazywały na konieczność przeznaczenia pozyskanych środków na cele rozwojowe.

Koncepcja prywatyzacji PPM w Koszalinie (wymieniona w *notatce objaśniającej do wniosku Wojewody Koszalińskiego w sprawie wyrażenia zgody na powołanie na bazie majątku PPM w Koszalinie spółki z udziałem SP¹⁷*) zakładała zapewnienie dopływu kapitału niezbędnego dla sfinansowania nakładów inwestycyjnych związanych z: modernizacją linii technologicznych (rozszerzenie asortymentów, poprawa jakości), ochroną naturalnego środowiska, oraz rozbudową sieci zbytu przede wszystkim na rynku krajowym. Inwestycje te planowane np. w 1998 r. miały wynieść ponad 7 mln zł.

Zwrócić należy również uwagę, że NWZA „Agros-Koszalin” SA, które odbyło się 14 stycznia 1999 r., wyrażając zgodę na podwyższenie kapitału uznało, że przyznanie „Agros-Holding” SA prawa objęcia nowych akcji „umożliwi szybsze zebranie kapitału niezbędnego dla rozwoju zdolności wytwórczych przedsiębiorstwa Spółki”.

Tymczasem, Zarząd Spółki (za aprobatą Rady) środków z podwyższenia kapitału nie przeznaczył na cele rozwojowe, ale na zakup udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o., mimo że w koncepcji prywatyzacji nie była planowana konsolidacja Spółki z innymi podmiotami ani rozszerzanie przedmiotu działalności. Uczynił też tak pomimo że krajowy rynek mrożonek w 1998 r. charakteryzował się „ogromną nadprodukcją” i panował na nim kryzys sprzedaży (*Sprawozdanie Zarządu „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. z działalności w 1998 r.*).

Realizacja zakładanego przez Zarząd Spółki planu marketingowego polegającego m.in. na rozszerzeniu oferty handlowej (produkcja warzyw mrożonych i sprzedawanie wyrobów pod znakiem „Krakus”) oraz próba konsolidacji z „Agrolas” Sp. z o.o. wymagała zatem dużego wsparcia kapitałowego. Z uwagi

¹⁷ Z dnia 27 października 1994 r.

na to, że możliwości finansowe „Agros-Koszalin” SA były w tym czasie bardzo ograniczone a inwestor strategiczny nie zadeklarował żadnych inwestycji kapitałowych w „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. i „Agrolas” Sp. z o.o. ww. działania – w ocenie NIK – były skazane na niepowodzenie. Zdaniem NIK, sytuacja w branży mięsnej w momencie podwyższenia kapitałów Spółki przez inwestora strategicznego (spadek cen mięsa i przetworów mięsnych w 1998 r., ograniczeniem eksportu mięsa i jego przetworów do – przechodzącej kryzys finansowy – Rosji, o czym była mowa w *Sprawozdaniu z działalności Spółki za 1998 r.*) oraz sytuacja ekonomiczno-finansowa „Agros-Koszalin” SA, jednoznacznie wskazywały na konieczność dokonania w Spółce znacznych inwestycji rozwojowych. Zwłaszcza potrzebne było istotne zwiększenie sprzedaży oraz udziału Spółki w krajowym rynku mięsnym.

Zdaniem NIK, działania związane z zakupem udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. i „Agrolas” Sp. z o.o. uzasadniają podejrzenie niedopełnienia obowiązku racjonalnego gospodarowania mieniem, a zatem popełnienia przestępstwa działania na szkodę Spółki, tj. czynu opisanego w art. 585 § 1 *K.s.h.*

3.2.8. PRZEDSTAWICIELE SKARBU PAŃSTWA

Przedstawiciele w Radzie

Niegospodarny zakup udziałów w „Agrolas” Sp. z o.o. i „Chłodnia-Koszalin” Sp. z o.o. nastąpił za zgodą Rady Nadzorczej, która wyraziła swoje stanowisko w uchwałach z dnia 26 marca 1998 r. i 2 grudnia 1998 r. **Departament Nadzoru Właścicielskiego I MSP** nie był w posiadaniu kopii ww. uchwał Rady Nadzorczej, jednak kontrola w „Agros-Koszalin” SA ustaliła, że:

- Za uchwałą RN nr 21 z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie wyrażenia zgody na nabycie udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. oddano 3 głosy (dwóch reprezentantów „Agros Holding” SA oraz jeden reprezentant Skarbu Państwa pan Wiesław Jankowski). Reprezentant „Towarzystwa” wstrzymał się od głosu, a drugi członek RN wskazany przez Skarb Państwa był nieobecny na posiedzeniu. Powyższe wskazuje, że istniała szansa (przy obecności drugiego reprezentanta Skarbu Państwa bądź przekazaniu przez niego pełnomocnictw reprezentantowi obecnemu na głosowaniu) zablokowania przez Skarb Państwa podjęcia tej uchwały. Do ważności bowiem uchwały RN wymagana była bezwzględna większość głosów;
- Za uchwałą nr 30 z dnia 2 grudnia 1998 r. w sprawie wyrażenia przez RN zgody na nabycie udziałów spółki „Agrolas” Sp. z o.o. oddano 5 głosów. Reprezentanci Skarbu Państwa (panie Małgorzata Sadowska i Maria Popławska) głosowali za uchwałą, mimo że nie przeprowadzono analizy celowości zakupu ww. udziałów, a Zarząd Spółki nie przedstawił żadnego ekonomicznego uzasadnienia ich zakupu.

Przedstawiciele na WZA

Skarb Państwa reprezentowany przez Agencję Prywatyzacji¹⁸ głosował na WZA Spółki za podjęciem uchwał w sprawie udzielenia absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrotowy 1998 w sytuacji, gdy organy te doprowadziły do niegospodarnych zakupów udziałów spółek zależnych od „Agros Hol-

¹⁸ Agencja Prywatyzacji została zlikwidowana z dniem 31 marca 2002 r.

ding” SA. W okresie podejmowania ww. uchwał Rady Nadzorczej, bezpośredni nadzór nad „Agros-Koszalin” SA sprawowała Agencja Prywatyzacji na podstawie pełnomocnictwa udzielonego jej przez Ministra Skarbu Państwa. Izba nie podziela opinii wyrażonej przez pana Tadeusza Sorokę – Podsekretarza Stanu w MSP, że RN Spółki działała zgodnie z jej interesem¹⁹. Decyzje zakupu udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.” i „Agrolasu” Sp. z o.o. nie miały bowiem uzasadnienia ekonomicznego i były główną przyczyną zapaści ekonomicznej „Agros-Koszalin” SA.

Skarb Państwa głosował na ZWZA za podjęciem uchwał w sprawie udzielenia absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej również za lata obrotowe 2000-2002. Miało to miejsce w sytuacji uzyskiwania przez Spółkę w kolejnych latach tego okresu coraz bardziej niekorzystnych wyników finansowych. Pomimo pogarszania się wszystkich wskaźników ekonomicznych, Skarb Państwa jako akcjonariusz mniejszościowy Spółki, nie dokonał rzetelnej analizy przyczyn tej sytuacji ani oceny skuteczności działań organów Spółki na rzecz poprawy negatywnych tendencji. Przedstawiciele Skarbu Państwa nie wnosili w tym czasie do porządku obrad WZA „Agros-Koszalin” SA uchwał zobowiązujących Zarząd do opracowania programów naprawy ekonomicznej sytuacji Spółki.

3.2.9. EFEKTY PRYWATYZACJI

„Agros Holding”

Środki pochodzące z podwyższenia kapitału „Agros-Koszalin” SA zostały przeznaczone *de facto* na zapłatę dla „Agros Holding” SA za zakupione udiały „Agrolasu” Sp. z o.o. i „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. (łącznie w kwocie 8 003,2 tys. zł). „Agros-Holding” SA z zainwestowanych w podwyższenie kapitału „Agros-Koszalin” SA 9 320 tys. zł odzyskał w ciągu zaledwie miesiąca 7 600 tys. zł, pozbywając się jednocześnie udziałów nierentownych spółek. Zdaniem Izby, celem działania inwestora strategicznego (przy akceptacji tych działań przez władze „Agros-Koszalin” SA) nie był zatem długofalowy rozwój „Agros-Koszalin” SA (grupy kapitałowej skupionej wokół tej Spółki), ale szybkie odzyskanie zainwestowanych w Spółce środków.

Tezę tą potwierdza również stanowisko pana Jerzego Stefanowicza – b. Wiceprezesa Zarządu Spółki, który oświadczył²⁰ kontrolerowi, że „decyzja zakupu została zrealizowana w wyniku inicjatywy inwestora strategicznego (uważam, że była korzystna dla grupy Agros, dla Spółki być może była mniej korzystna); nie sporządzono żadnych wycen przez zewnętrzne firmy konsultingowe; gdyby pieniądze zostały przeznaczone na rozwój to sytuacja Spółki byłaby na pewno korzystniejsza, ale myślę, że „Agros-Holding” SA nie podwyższyłby kapitału o taką kwotę”.

„Agros-Koszalin”

Przeprowadzona konsolidacja (zakup udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. i „Agrolasu” Sp. z o.o.) koszalińskich spółek należących do „Agros-Holding” SA podjęta bez opracowania realnego programu jej przeprowadzenia, zamiast korzyści naraziła Spółkę na poważne kłopoty finansowe. Skutkowały one utratą płyn-

¹⁹ Wyjaśnienia z dnia 28 października 2004 r.

²⁰ Oświadczenie z dnia 16 listopada 2004 r.

ności i wiarygodności finansowej, a następnie upadłością „Agros-Koszalin” SA ogłoszoną w dniu 1 lipca 2004 r. przez **Sąd Rejonowy w Koszalinie**.

Potwierdzeniem powyższych ocen NIK, było również stwierdzenia Prezesa Spółki pana Krzysztofa Lewczuka, zawarte w wystąpieniu z 17 marca 2003 r. do Ministra SP. Jak w nim stwierdzono, zakup ww. udziałów był działaniem na szkodę „Agros-Koszalin” SA, gdyż pozbawienie Spółki środków finansowych spowodowało m. in., że „Spółka za rok 2000 osiągnęła stratę w wysokości 4 422 tys. zł i za rok 2001 stratę w wysokości 10 647 tys. zł”.

Skarb Państwa Niekorzystnym efektem procesu prywatyzacji PPM w Koszalinie było również *de facto* pomniejszenie majątku Skarbu Państwa o 7 mln zł. Objęte bowiem przez Skarb Państwa za tę kwotę akcje „Agros-Koszalin” SA stały się bowiem praktycznie bezwartościowe, czego potwierdzeniem jest ogłoszenie upadłości Spółki.

3.2.10. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Linia uboju W dniu 30 września 2002 r. „**Moldexpol**” Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie zawarł z firmą leasingową *umowę leasingu* pięciu nowych samochodów ciężarowych marki *Mercedes* w celu ich dalszego wydzierżawienia „Agros-Koszalin” SA. Pomędzy „Moldexpol” Sp. z o.o. (reprezentowanym przez pana Dariusza Burka, będącego jednocześnie Przewodniczącym Rady Nadzorczej „Agros-Koszalin” SA) i „Agros-Koszalin” SA (reprezentowanym przez pana Krzysztofa Lewczuka i panią Janinę Kokar) została 11 grudnia 2002 r. zawarta *umowa dzierżawy* ww. samochodów, za używanie których Spółka zobowiązała się zapłacić miesięczny czynsz dzierżawny w kwocie stanowiącej równowartość 6 250 EUR + 22% VAT. *Umowa* ta została zawarta na czas określony do dnia 10 grudnia 2007 r. Jako przyczynę podpisania *umowy dzierżawy* Prezes Lewczuk wyjaśniał 9 listopada 2004 r. tym, że „Spółka nie miała własnego transportu samochodowego, korzystała z samochodów spółki [...], która często nie podstawiała na czas samochodów, ponadto dysponowała samochodami powyżej 5 ton [...], posiadanie własnej bazy samochodów 1,5 tonowych było uzasadnione ekonomicznie”.

Izba zwraca uwagę, że Spółka w 2002 r. nie posiadała środków na działalność obrotową i inwestycyjną. Zobowiązania wzrosły o 2 566 tys. zł (o 20% w stosunku do 2001 r.). Stan ten stanowił zagrożenie dalszej działalności Spółki, co zostało stwierdzone w *informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółki za 2002 r.* Spółka nie mogła uzyskać kredytów bankowych na działalność obrotową. Próby poszukiwania w 2002 r. przez Zarząd Spółki nowego inwestora („Agros-Holding” SA wycofał się ze Spółki i odmówił poręczania dla niej kredytów) zakończyły się fiaskiem. Zdaniem NIK, w celu rozwiązania problemów transportowych Spółki należało podjąć zdecydowane działania oszczędnościowe, np. poprzez wydzierżawienie tańszych marek samochodów (nawet używanych) lub kontynuowanie poszukiwania kredytu bankowego. Można też było negocjować warunki wynajmu samochodów z dotychczasową firmą transportową.

Spółka (reprezentowana przez panów Krzysztofa Lewczuka i Jerzego Stefanowicza) zawarła 12 grudnia 2002 r. z panem Dariuszem Burkiem *umowę przewłaszczenia* linii ubojowej. Celem *umowy przewłaszczenia* było zabezpieczenie roszczeń pana Dariusza Burka z *umowy poręczenia* przez niego osobiście swoim

majątkiem zobowiązań „Moldexpol” Sp. z o.o. wynikających z ww. *umowy leasingu*. „Agros-Koszalin” SA zobowiązał się wobec poręczyciela zwrócić spłacone przez niego zobowiązania do wysokości poręczenia. Przedmiotem przewłaszczenia była nowoczesna linia produkcyjna uboju marki „STORK” (Holandia) o wartości 1 702 430 zł, bez której nie było możliwe prowadzenie przez Spółkę dalszej statutowej działalności. Według wyjaśnień Prezesa Lewczuka „linia ubojowa «STORK» była jedynym elementem, który Spółka mogła przeznaczyć na zabezpieczenie umowy z «Moldexpol» Sp. z o.o.”.

Z uwagi na powyżej opisaną, złą sytuację finansową, prawdopodobieństwo wywiązania się Spółki z zobowiązań wynikających z *umowy dzierżawy* było – zdaniem Izby – znikome. Oznaczało to utratę przez Spółkę nowoczesnej (spełniającej wymogi Unii Europejskiej) linii uboju, na rzecz pana Dariusza Burka, udziałowca „Moldexpol” Sp. z o.o. i Przewodniczącego RN Spółki. Powyższe ryzyko niewypłacalności znalazło swoje potwierdzenie w dniu 26 kwietnia 2004 r., kiedy to „Moldexpol” Sp. z o.o. – w związku z nagminnym zaleganiem z zapłatą czynszu za dzierżawione samochody – wypowiedział *umowę dzierżawy*. W **Prokuraturze Rejonowej w Koszalinie** w sprawie przewłaszczenia linii ubojowej toczyło się postępowanie, a w związku z ogłoszeniem upadłości Spółki syndyk zabezpieczył jej majątek, w tym linię ubojową.

Zobowiązania „Moldexpol” Sp. z o.o. wynikające z *umowy leasingu* były następujące:

- 10 165,70 EUR + 22% VAT – opłata wstępna,
- 2 033,14 EUR + 22% VAT – prowizja,
- 283 364,40 EUR + 22% VAT – sześćdziesiąt opłat miesięcznych.

Łączne zobowiązania „Moldexpol” Sp. z o.o. wobec *leasingodawcy* wynosiły 1 431 531 zł (360 587,15 EUR x 3,97 zł/EUR²¹). Tymczasem wartość zobowiązań Spółki wobec wydzierżawiającego samochody z tytułu *umowy dzierżawy* wynosiła 1 816 275 zł {(6 250 EUR + 22% VAT) x 3,97 zł/EUR x 60 miesięcy}. Zobowiązania Spółki wobec „Moldexpol” Sp. z o.o. były zatem o 26,9% wyższe od jego zobowiązania wobec *leasingodawcy*. W ww. transakcjach zabezpieczono zatem interesy „Moldexpol” Sp. z o.o. a nie „Agros-Koszalin” SA., gdyż Spółka nie tylko sfinansowałaby wydzierżawiającemu zobowiązania, ale i przysporzyła korzyści w kwocie **384 744 zł**. Prezes Lewczuk wyjaśnił, że w tej sprawie nie potrafi zająć stanowiska.

W ocenie Izby nastąpił w tym przypadku konflikt interesów, gdyż stroną w ww. transakcjach był pan Dariusz Burek, który był jednocześnie udziałowcem i Prezesem Zarządu „Moldexpol” Sp. z o.o. jak i Przewodniczącym Rady Nadzorczej „Agros-Koszalin” SA., a jednocześnie beneficjentem przewłaszczenia linii ubojowej.

W sprawozdaniach finansowych „Agros-Koszalin” SA za rok 2002 (pozytywnie zaopiniowanym przez biegłych rewidentów), sporządzonych na podstawie ksiąg rachunkowych Spółki, nie zostało ujawnione zdarzenie gospodarcze polegające na zawarciu przez Spółkę ww. umowy przewłaszczenia linii ubojowej. Tymczasem,

²¹ Kurs EUR wg tabeli kursów średnich NBP nr 239/A/NBP/2002 z dnia 11 grudnia 2002 r.

art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²² stanowi, że „do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym”. Pani Janina Kokar – główna księgowa Spółki stwierdziła, że „podpisanie przewłaszczenia było w okresie gdy byłam jeszcze członkiem zarządu; nie wiedziałam o tej umowie w formie aktu notarialnego [...]; informacja o takiej umowie powinna być zawarta w rocznym sprawozdaniu finansowym spółki [...]; powinno być również ujawnione biegłym badającym bilans; niestety ta informacja nie została ujawniona”²³.

Przyczyn nieujawnienia w księgach rachunkowych zawarcia umowy przewłaszczenia nie znał również Prezes Lewczuk²⁴. Jak stwierdził, „nie wiedział z jakiego powodu nie zostało ujęte; umowa była u dyrektora zarządzającego p. Stefanowskiego, który odszedł z pracy w lutym 2003 r.” Izba krytycznie w tym kontekście ocenia niepowiadomienie przez Prezesa głównej księgowej „Agros-Koszalin” SA (odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Spółce) o zdarzeniu mogącym mieć istotny wpływ na sytuację majątkową i ekonomiczną Spółki. Izba krytycznie ocenia ponadto podpisanie przez Prezesa Lewczuka nieprawdziwego oświadczenia o kompletności wszystkich zdarzeń gospodarczych ujętych w sprawozdaniach finansowych „Agros-Koszalin” SA za 2002 r.

Nieujawnienie przez Zarząd w sprawozdaniu finansowym zdarzenia gospodarczego, polegającego na zawarciu przez Spółkę umowy przewłaszczenia linii ubojowej jest przestępstwem opisanym w art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości.

Hala produkcyjna

Spółka (reprezentowana przez Prezesa Lewczuka) zawarła w dniu 19 czerwca 2004 r. z „Cam Donerfabrik” Sp. z o.o. z siedzibą w Słubicach umowę dzierżawy zorganizowanej części „Agros-Koszalin” SA, tj. powierzchni produkcyjnej – hali, w której znajdowały się wyeksploatowane urządzenia konserwarni. W umowie postanowiono, że z dniem jej podpisania Spółka oddaje ww. część przedsiębiorstwa dzierżawcy do używania i pobierania z niej pożytków. Przekazanie miało nastąpić protokolarnie, a wydierżawiający w ciągu 3 miesięcy zobowiązał się do dostarczenia dzierżawcy zgody WZA Spółki na wydierżawienie ww. części przedsiębiorstwa. Dzierżawca został ponadto zwolniony z czynszu dzierżawy hali przez okres pięciu lat, w zamian za co zobowiązał się do ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem i eksploatacją hali.

W sprawie przyczyn nienaliczania czynszu Prezes Lewczuk wyjaśnił²⁵, że przy podejmowaniu decyzji o wydierżawieniu hali „założono, że dochód z tytułu kosztów jest dużo większy niż ewentualne przychody z dzierżawy (wynoszące w Koszalinie ok. 7-10 zł/m²)”. Zdaniem Izby, arbitralne założenie, że koszty jej utrzymania są większe od przychodów z dzierżawy – bez przeprowadzenia stosownych analiz – było niewłaściwe. Ogłoszenie upadłości „Agros-Koszalin” SA zapobiegło przekazaniu dzierżawcy przedmiotu dzierżawy, co uniemożliwiło realizację umowy. NIK negatywnie zatem, pod względem kryterium gospodarności

²² Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

²³ Protokół z dnia 23 kwietnia 2004 r. Sądu Rejonowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

²⁴ Wyjaśnienie złożone kontrolerowi w dniu 9 listopada 2004 r.

²⁵ Wyjaśnienie z dnia 9 listopada 2004 r.

oraz legalności, ocenia zawarcie umowy dzierżawy powierzchni produkcyjnej bez dostatecznej analizy opłacalności tej decyzji i bez stosownej uchwały WZ. NIK stwierdza, że w sprawach wydzierżawienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa Spółki wymagana jest uchwała WZ stosownie do art. 393 ksh. Bez tej uchwały można było zawrzeć tylko umowę przedwstępną, a nie ostateczną.

**Linia do
produkcji konserw**

Spółka sprzedała 25 października 2003 r., rosyjskiej firmie „**KFH Artem**” z siedzibą w **Kaliningradzie**, urządzenia i maszyny stanowiące elementy składowe linii technologicznej do produkcji konserw za 23 600 USD (tj. **93 456 zł²⁶**). Ustalono 12-miesięczny termin zapłaty ceny. Maszyny do momentu zapłaty miały stanowić własność Spółki. Mimo upływu 13 miesięcy od momentu sprzedaży (i wyeksportowania), nabywca nie uregulował jednak należności wobec Spółki.

Do dnia zakończenia kontroli, tj. do 26 listopada 2004 r. kontroler nie otrzymał żądanej *umowy sprzedaży* ww. urządzeń i maszyn. Zgodnie jednak z wyjaśnieniami Prezesa Lewczuka z 9 listopada 2004 r., był on osobą, która podejmowała decyzje w powyższej sprawie. Izba nie podzieliła zatem opinii Prezesa wyrażonej w ww. wyjaśnieniach, że sama „wiarygodność byłego admirała i zarazem prezesa firmy nabywającej urządzenia i maszyny, gwarantowała” wywiązanie się kontrahenta z *umowy*. Uwzględniając duże prawdopodobieństwo problemów z egzekucją należności od tego kontrahenta, optymalnym rozwiązaniem było wydanie składników linii technologicznej dopiero po zapłacie ceny sprzedaży (np. w drodze akredytywy potwierdzonej przez bank kontrahenta). Za niegospodarne zatem NIK uznaje nienależyte zagwarantowanie zapłaty za maszyny i urządzenia, gdyż skutecznym zabezpieczeniem zapłaty nie mogło być postanowienie, że do czasu zapłaty maszyny stanowią własność Spółki²⁷. Działania w tej sprawie uzasadniają podejrzenie niedopełnienia obowiązku racjonalnego gospodarowania mieniem, a zatem popełnienia przestępstwa działania na szkodę Spółki, tj. czynu opisanego w art. 585 § 1 *K.s.h.*

**Komora szybkiego
schładzania**

W związku z zaległościami z zapłatami za dostarczane przyprawy, „Agros-Koszalin” Sp. z o.o. (reprezentowany przez Prezesa Lewczuka) sprzedał 31 lipca 2003 r. za 185 tys. zł „**Wipol**” Sp. z o.o. z **Gdyni** komorę szybkiego schładzania typu „**HIK 2106 FOODCO**” (wyprodukowana w Szwecji w 1999 r.). W dniach 19 sierpnia i 30 listopada 2003 r. „Wipol” Sp. z o.o. skompensował swoje płatności za komorę z należnościami Spółki za przyprawy.

Konieczność użytkowania ww. komory przez „Agros-Koszalin” Sp. z o.o. spowodowała zawarcie 1 sierpnia 2003 r. pomiędzy Spółką i „Wipol” Sp. z o.o. *umowy jej dzierżawy*. Miesięczny czynsz z tytułu dzierżawy został określony na 2 600 zł + 22% VAT. Z łącznej kwoty czynszu przypadającej do spłaty w 2003 r. (15 860 zł) Spółka uregulowała 12 688 zł. Zobowiązań za pięć pierwszych miesięcy 2004 r. wynoszących 15 860 zł Spółka nie uregulowała. Łączne zobowiązania Spółki z ww. tytułu na dzień 13 maja 2004 r. wynosiły 19 032 zł. Według stwierdzenia Prezesa Lewczuka²⁸ „umowa miała na celu zabezpieczenia dostaw kontrahenta”. Izba krytycznie – pod względem gospodarności – ocenia próbę za-

²⁶ Według średniego kursu NBP z 27 października 2003 r. wynoszącego 3,96 zł/USD.

²⁷ Wyjaśnienia na naradzie pokontrolnej w dniu 20 grudnia 2004 r.

²⁸ Protokół z narady pokontrolnej z 20 grudnia 2004 r.

bezpieczenia dostaw przypraw poprzez wyprzedaż majątku, niezbędnego dla dalszego funkcjonowania Spółki, skutkującą zaciągnięciem nowych zobowiązań.

Sklepy firmowe

W dniu 2 stycznia 1997 r., pomiędzy **Pomorskim Konsorcjum Restrukturyzacyjno-Inwestycyjnym „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie** (reprezentowanym przez pana Jerzego Stefanowicza – Prezesa Zarządu, który jednocześnie pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu „Agros-Koszalin” SA) i „Agros-Koszalin” SA (reprezentowanym przez pana Lechosława Chocieszyńskiego i panią Janinę Kokar) została zawarta, na czas nieokreślony, *umowa najmu nieruchomości* w Koszalinie: ul. Morska 6, ul. E. Gierczak 1, ul. Spokojna 50 oraz w Polanowie przy ul. Wolności 16 b. Aneks nr 4 z dnia 31 marca 1999 r. rozszerzono przedmiot ww. *umowy* o lokale użytkowe w Koszalinie (przy ul. Łużyckiej 30-32, ul. Traugutta 6, ul. Bałtyckiej 2-2a). W dniu 30 marca 1998 r. „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. i „Agros-Koszalin” SA zawarły *umowę najmu* 4 lokali użytkowych w Kołobrzegu przy ulicach: Dworcowa 8, Budowlana 20, Słowińców 11, Narutowicza 10.

Ww. nieruchomości zostały do „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. wniesione przez „Towarzystwo” w zamian za udziały tej spółki. „Towarzystwo” nabyło je wcześniej za środki otrzymane od PPM w Koszalinie (w ramach „Funduszu prywatyzacyjnego” Przedsiębiorstwo przekazało „Towarzystwu” 2 mln zł). Jak oświadczył²⁹ pan Jerzy Stefanowicz, w okresie od zawiązania Spółki do października 2003 r. pełnił on jednocześnie funkcję Prezesa „Towarzystwa” i Wiceprezesa Spółki ds. ekonomiki i handlu.

W ww. nieruchomościach Spółka uruchomiła jedenaście sklepów firmowych. Dziewięć z nich na dzień 31 maja 2002 r. generowało straty (do zakończenia kontroli nie udostępniono kontrolerowi danych dotyczących funkcjonowania sieci handlowej Spółki za lata 2003-I połowa 2004 r.). Mimo to, *umów* z „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. nie renegotjowano pod kątem obniżenia stawek czynszu. Obniżenie stawek przyniosłoby zmniejszenie kosztów działalności ww. sklepów. Prezes Lewczuk stwierdził³⁰, że wynikało to „z faktu, że nie stosowano przeciętnych upustów, stosowanych dla innych kontrahentów obcych (strata nie była rzeczywista)”. NIK zwraca uwagę, że wielkość upustów określana przez Spółkę nie poprawiała kondycji sklepów firmowych. Spółka nie przedstawiła także danych wskazujących na korzystne wyniki finansowe działalności sklepów firmowych.

KZ NSZZ „Solidarność” przy „Agros-Koszalin” SA, oceniając jako „niekompetentną, mało dynamiczną, pseudo-rozwojową działalność działu handlowego”³¹, zwróciła uwagę Zarządu Spółki na konieczność m.in. obniżenia kosztów np. poprzez zmniejszenie powierzchni dzierżawionej. Pomimo tego Spółka nie zrezygnowała z wynajmu od „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. sklepów generujących straty. Likwidowała natomiast inne obiekty handlowe wykazujące się brakiem rentowności lub małymi obrotami (np. w 2000 r. nastąpiła likwidacja hurtowni w Centrum Handlowym w Przecławiu k. Szczecina).

²⁹ Oświadczenie złożone kontrolerowi pismem z 16 listopada 2004 r.

³⁰ Na naradzie pokontrolnej w dniu 20 grudnia 2004 r.

³¹ Pismo KZ NSZZ „Solidarność” przy „Agros-Koszalin” SA z 18 czerwca 1998 r. do Zarządu Spółki.

Wpisy w KRS

Wg stanu 23 lipca 2004 r. w KRS numer 0000155142 (prowadzonym przez **Oddział Centralnej Informacji KRS w Koszalinie**) jako osoby wchodzące w skład:

- Zarządu Spółki wpisani byli: Krzysztof Lewczuk – Prezes, Jerzy Stefanowicz – Wiceprezes,
- Rady Nadzorczej wpisani byli: Dariusz Burek, Marek Lewczuk, Krzysztof Mosiej, Paweł Kowalski.

Ww. wpisy w KRS były nieaktualne. Wynika to z faktu, że RN Spółki na posiedzeniu 17 maja 2004 r. odwołała pana Jerzego Stefanowicza ze składu Zarządu. Natomiast powołany 29 listopada 2002 r. przez WZA Spółki do RN pan Krzysztof Mosiej (członek RN Spółki wskazany przez SP) złożył rezygnację 27 maja 2003 r. W wyjaśnieniach z 9 listopada 2004 r. Prezes Lewczuk stwierdzał, że „w sprawie zmian w Zarządzie i RN Spółki zostały złożone wnioski Zarządu, ale co dzieje się z tymi wnioskami nie mam informacji; [...] nie wiem gdzie mogą być przechowywane wnioski”. Izba zwraca uwagę, że zgodnie z art. 321, § 1 *ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeksu spółek handlowych*³² wszelkie zmiany danych osób wchodzących w skład zarządu i rady nadzorczej spółki akcyjnej „zarząd powinien zgłosić sądowi rejestrowemu w celu wpisania do rejestru lub ujawnienia w aktach rejestrowych”. Natomiast art. 185, ust. 2 *ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze*³³ stanowi, że „ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych upadłego”.

³² Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

³³ Dz. U. Nr 60, poz. 535.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Założenia kontroli

Ogólne założenia koncepcyjne kontroli wynikały z informacji zawartych w skardze oraz wyników kontroli przeprowadzonych przez NIK w podmiotach, w których badano zagadnienia prywatyzacji bezpośredniej. Analiza powyższego pozwoliła na określenie następujących, najbardziej prawdopodobnych obszarów wystąpienia nieprawidłowości:

- Nieokreślenie lub nieosiągnięcie celu prywatyzacji.
- Nierzetelne zlecenie, sporządzanie i odbiór analiz i wycen p.p.
- Stosowanie korupcyjnych procedur wyboru przejmujących p.p.
- Zawieranie umów prywatyzacyjnych niekorzystnych dla interesów SP lub pracowników.
- Niewywiązywanie się z zobowiązań wynikających z zawartych umów.
- Niegospodarna działalność władz sprywatyzowanych podmiotów.
- Niewłaściwy nadzór założycielski i właścicielski.

Z uwagi na specyfikę materii, kontrolę zaplanowano wyłącznie w:

- Ministerstwie Skarbu Państwa (art. 2, ust. 1 *ustawy o NIK*) pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności,
- Pomorskim Przemysle Mięsnym „Agros-Koszalin” SA w upadłości (art. 2, ust. 3, pkt 4 *ustawy o NIK*) pod względem legalności i gospodarności.

Przeprowadzone kontrole

Przeprowadzone przez Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK kontrole przekształceń własnościowych spółek Skarbu Państwa miały generalnie charakter kontroli doraźnych skargowych (np. kontrola *Udziału grup kapitałowych w przekształceniach własnościowych mienia Skarbu Państwa* została podjęta nie tylko w wyniku skargi, ale również w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi przez Izbę w prywatyzacji „Kolmex” SA).

Natomiast tematyka prywatyzacji i funkcjonowania zakładów mięsnych była przedmiotem np. kontroli *Prywatyzacji Zakładów Mięsnych w Kościerzynie* (S/02/010). Kontrola została podjęta w związku ze skargą Kierownika Oddziału Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” w Kościerzynie wskazującą na nieprawidłowości w prywatyzacji **Zakładów Mięsnych w Kościerzynie**.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła działania Ministra Skarbu Państwa i inwestorów w procesie prywatyzacji bezpośredniej Zakładów Mięsnych w Kościerzynie. NIK oceniła, że zaakceptowanie przez MSP oferty nabywców akcji ZM „Kościerzyna” SA nie było poparte rzetelną analizą przedstawionych gwarancji realizacji zobowiązań finansowych. W rezultacie, inwestorzy nie wywiązali się z warunków umowy prywatyzacyjnej dotyczących odpowiednio zapłaty za objęte akcje Spółki oraz realizacji zobowiązań inwestycyjnych. Izba stwierdziła, że brakowało ekonomicznych podstaw do utworzenia grupy kapitałowej skupionej wokół ZM „Kościerzyna” SA. Przyjęcie przez Radę Nadzorczą i Zarząd Spółki koncepcji tworzenia grupy kapitałowej skutkowało niegospodarnym zakupem akcji oraz udziałów spółek z Grupy ZM „Kościerzyna”. W wyniku powyższych transakcji wyprowadzono z ZM „Kościerzyna” SA środki w wysokości ok. 8 mln zł.

Najwyższa Izba Kontroli ściśle współpracowała z prokuraturą w prowadzonym przez nią postępowaniu i przekazywała na jej żądanie dokumenty kontrolne. Z uwagi na powyższe, Izba odstąpiła od zawiadomienia prokuratury o stwierdzonych działaniach na szkodę ZM „Kościerzyna” SA. Wyniki kontroli zamieszczono natomiast w *Informacji o wynikach wybranych, doraźnych kontroli przekształceń własnościowych spółek Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego*.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Najwyższa Izba Kontroli ściśle współpracowała z Prokuraturą Rejonową w Koszalinie w prowadzonym przez nią postępowaniu (zbieżnym tematycznie z kontrolą NIK).

Niezależnie od powyższego, Izba zawiadomi prokuraturę o ujawnionych faktach uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstw w sprawie niedopełnienia obowiązku racjonalnego gospodarowania mieniem przez członków Zarządu za zgodą Rady Nadzorczej „Agros-Koszalin” SA w Koszalinie oraz działanie na szkodę Spółki, skutkujące wyrządzeniem szkody majątkowej w ten sposób, że:

- 1) w latach 1998-1999 bez uzasadnienia oraz nie dysponując wiarygodną analizą zasadności inwestycji kapitałowej w „Chłodnia-Koszalin” Sp. z o.o. i „Agrolas” Sp. z o.o. wydatkowano kwotę 8 003,2 tys. zł na udziały tych spółek,
- 2) w okresie od 25 października 2003 r. do 26 listopada 2004 r. (dzień zakończenia kontroli) nie uzyskano ceny z tytułu sprzedaży urządzenia i maszyn stanowiących elementy składowe linii technologicznej do produkcji konserw za kwotę 23 600 USD (tj. 93 456 zł),
czym spowodowano powstanie szkody majątkowej w kwocie nie mniejszej niż 7 mln zł w przypadku pierwszego zarzutu i nie mniejszej niż 93 456 zł w przypadku drugiego zarzutu, tj. czyny opisane w art. 585 § 1 *K.s.h.*
- 3) w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 31 marca 2003 r. nieujawnienia przez członków Zarządu w sprawozdaniu finansowym za rok 2002 sporządzonym na podstawie ksiąg rachunkowych „Agros-Koszalin” SA w Koszalinie zdarzenia gospodarczego, polegającego na zawarciu 12 grudnia 2002 r. przez Spółkę umowy *przewłaszczenia linii ubojowej* o wartości 1 702 430 zł, tj. czyn opisany w art. 77 pkt 2 *ustawy o rachunkowości*.

Protokoły kontroli zostały podpisane przez Ministra Skarbu Państwa i Prezesa Zarządu „Agros-Koszalin” SA w upadłości bez zgłaszania zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli przekazała, w trybie art. 60 *ustawy o NIK*, wystąpienia pokontrolne Ministrowi Skarbu Państwa i Prezesowi Zarządu „Agros-Koszalin” SA w upadłości. NIK – oprócz wniosków systemowych skierowanych do Ministra Skarbu Państwa i opisanych w pkt 2.3. *Informacji* – wnioskowała również o podjęcie następujących działań w wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do:

Ministra Skarbu Państwa

- Dokonywanie bardziej wnikliwej, niż miało to miejsce w opisanym w wystąpieniu pokontrolnym przypadku, oceny działalności przedstawicieli Skarbu

Państwa w radach nadzorczych spółek o pogarszającej się sytuacji ekonomicznej.

Prezesa Zarządu „Agros-Koszalin” SA w upadłości

- Doprowadzenie do zgodności ze stanem faktycznym wpisów, dotyczących składu organów Spółki, zawartych w KRS.

Kierownicy kontrolowanych jednostek nie zgłosili zastrzeżeń do wystąpień pokontrolnych. Natomiast Pan Jacek Socha - Minister Skarbu Państwa, nie zgodził się³⁴ z wnioskiem Izby o *określanie celów prywatyzacji w decyzjach prywatyzacyjnych, ich konsekwentną realizację, z uwzględnieniem możliwości modyfikacji w uzasadnionych i udokumentowanych przypadkach*. Jego zdaniem, „przepisy prawa nie uprawniają Ministra Skarbu Państwa do wydawania decyzji administracyjnych w przedmiocie określania celu prywatyzacji poszczególnej spółki”. Izba zwraca uwagę, że nie wnioskowała o zamieszczanie celu prywatyzacji w decyzjach administracyjnych, lecz w prywatyzacyjnych, takich jak np.: wnioski departamentów merytorycznych MSP o wszczęcie prywatyzacji konkretnej spółki, dokumenty powołujące zespoły ds. odbioru analiz prywatyzacyjnych, decyzje powołujące komisje ds. przeprowadzenia przetargu (rokowań) czy pisma wyrażające zgodę na prywatyzację. W sprawie pozostałych wniosków systemowych Minister informował, że „dołoży starań, aby wskazane zalecenia Najwyższej Izby Kontroli były realizowane, co zapewni rzetelne, efektywne i transparentne dla uczestników prowadzenie procesów prywatyzacji”. Minister informował również, że *Zarządzeniem Nr 10 Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 kwietnia 2004 r.* wprowadzono jednolite zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa oraz innymi państwowymi osobami prawnymi. Wprowadzone ww. *Zarządzeniem* zasady nadzoru właścicielskiego mają zapewnić – o co wnioskowała NIK – *dokonywanie bardziej wnikliwych ocen działalności przedstawicieli Skarbu Państwa w radach nadzorczych spółek o pogarszającej się sytuacji ekonomicznej*.

Prezes Zarządu „Agros-Koszalin” SA w upadłości pan Krzysztof Lewczuk, mimo prawidłowo doręzonego wystąpienia pokontrolnego nie poinformował NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych w tym celu działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

³⁴ Odpowiedź na wystąpienie pokontrolne z dnia 3 marca 2005 r.

5. Załączniki

5.1. Wykaz użytych skrótów

„Agrolas”	Przedsiębiorstwa Produkcji Leśnej „Agrolas” Sp. z o.o. w Koszalinie
„Agros-Koszalin” (Spółka)	Pomorski Przemysł Mięsny „Agros-Koszalin” SA
K.h.	Kodeks handlowy
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
K.s.h.	Kodeks spółek handlowych
Minister PW	Minister Przekształceń Własnościowych
Minister SP	Minister Skarbu Państwa
MPW	Ministerstwo Przekształceń Własnościowych
MSP	Ministerstwo Skarbu Państwa
PPM w Koszalinie	Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego w Koszalinie
„Rest-Inwestor”	Pomorskie Konsorcjum Restrukturyzacyjno-Inwestycyjne „Rest-Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie
SA	Spółka Akcyjna
SP	Skarb Państwa
Sp. z o.o.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
„Towarzystwo”	„Towarzystwo Wspierania Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa oraz Przemysłu Rolno-Spożywczego w Koszalinie”
(N)WZA	(Nadzwyczajne) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy

5.2. Wykaz organów, którym przekazano *Informację*

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- 2) Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
- 3) Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
- 4) Prezes Rady Ministrów
- 5) Prezes Trybunału Konstytucyjnego
- 6) Prezes Narodowego Banku Polskiego
- 7) Rzecznik Praw Obywatelskich
- 8) Szef Kancelarii Prezydenta RP
- 9) Minister Gospodarki i Pracy
- 10) Minister Skarbu Państwa
- 11) Minister Sprawiedliwości
- 12) Przewodniczący Sejmowej Komisji Gospodarki
- 13) Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej
- 14) Przewodniczący Sejmowej Komisji Skarbu Państwa
- 15) Przewodniczący Senackiej Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych
- 16) Przewodniczący Senackiej Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury

5.3. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

JEDNOSTKA	KIEROWNIK JEDNOSTKI	OKRES SPRAWOWANIA FUNKCJI
Ministrowie MSP/MPW/		
MSP/MPW	Wiesław Kaczmarek ⁽¹⁾	26.10.1993 r.÷30.09.1996 r.
	Mirosław Pietrewicz	01.10.1996 r.÷31.10.1997 r.
	Emil Wąsacz	31.10.1997 r.÷16.08.2000 r.
	Andrzej Chronowski	16.08.2000 r.÷28.02.2001 r.
	Aldona Kamela-Sowińska	28.02.2001 r.÷19.10.2001 r.
	Wiesław Kaczmarek	19.10.2001 r.÷07.01.2003 r.
	Sławomir Cytrycki	07.01.2003 r.÷02.04.2003 r.
	Piotr Czyżewski	02.04.2003 r.÷21.01.2004 r.
	Jerzy Hausner ⁽²⁾	22.01.2004 r. ÷28.01.2004 r.
	Zbigniew Kaniewski	28.01.2004 r.÷02.05.2004 r.
	Jacek Socha	02.05.2004 r.÷ ddzk ⁽³⁾
Wojewodowie Koszalińscy		
Wojewoda Koszaliński	Stanisław Socha	26.06.1990 r.÷31.01.1994 r.
	Jerzy Mokrzycki	10.03.1994 r.÷20.10.1997 r.
Prezesi Zarządu „Agros-Koszalin” SA		
Agros-Koszalin	Lechosław Chocieszyński	25.10.1996 r.÷07.09.2002 r.
	Krzysztof Lewczuk	07.09.2002 r.÷ ddzk ⁽³⁾

⁽¹⁾ Minister Przekształceń Własnościowych.

⁽²⁾ Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej wyznaczony do zastępowania Ministra SP.

⁽³⁾ ddzk - do dnia zakończenia kontroli.

5.4. Harmonogram wydarzeń związanych z prywatyzacją PPM w Koszalinie

<i>27 października 1994 r.</i>	Zarządzenie Nr 85 Wojewody Koszalińskiego w sprawie likwidacji PPM w Koszalinie w celu jego wniesienia do „Agros-Koszalin” SA
<i>30 października 1995 r.</i>	Zgoda MPW na likwidację PPM w Koszalinie
<i>1 czerwca 1996 r.</i>	Rozpoczęcie likwidacji PPM w Koszalinie
<i>31 lipca 1996 r.</i>	Przyjęcie przez akcjonariuszy założycieli Statutu „Agros-Koszalin” SA
<i>25 października 1996 r.</i>	Zawiązanie Spółki
<i>3 grudnia 1996 r.</i>	Rejestracja „Agros-Koszalin” SA
<i>14 stycznia 1998 r.</i>	Uchwała Zarządu Spółki w sprawie nabycia od „Agros-Holding” SA udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.
<i>26 marca 1998 r.</i>	Uchwała RN Spółki w sprawie zgody na nabycie udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.
<i>29 maja 1998 r.</i>	Umowa zakupu udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.
<i>2 grudnia 1998 r.</i>	Uchwała RN Spółki w sprawie zgody na nabycie udziałów „Agrolas” Sp. z o.o.
<i>14 stycznia 1999 r.</i>	Uchwała NWZA „Agros-Koszalin” SA w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki
<i>1 kwietnia 1999 r.</i>	Wpłata „Agros-Holding” SA kwoty 9,3 mln zł za akcje w podwyższonym kapitale „Agros-Koszalin” SA
<i>6 kwietnia 1999 r.</i>	Zapłata przez Spółkę kwoty 2,8 mln zł za nabyte od „Agros-Holding” S.A. udziały „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.
<i>19 kwietnia 1999 r.</i>	Umowa zakupu udziałów „Agrolas” Sp. z o.o. od „Agros-Holding” SA
<i>26 kwietnia 1999 r.</i>	Zapłata przez Spółkę kwoty 4,8 mln zł za nabyte od „Agros-Holding” SA udziały „Agrolas” Sp. z o.o.
<i>17 maja 2000 r.</i>	Umowa sprzedaży udziałów „Agrolas” Sp. z o.o.
<i>1 lipca 2004 r.</i>	Ogłoszenie upadłości „Agros-Koszalin” SA
<i>27 października 2004 r.</i>	Zakończenie postępowania upadłościowego „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o.

Pan Prezes Jędruski
04.08.05 J.H.M.

MINISTER SKARBU PAŃSTWA

Warszawa dnia 02-08-2005 r.

MSP/DKSiW/1671/05

BM-JB-0911-9/04

412/3
04.08.05
41133/04

Pan

Mirosław Sekuła

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Lanowy Panie Prezenie,

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli **przedstawiam stanowisko do treści Informacji o wynikach kontroli prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie** (z lipca 2005 roku, Nr ewid. 20/2005/S04005/KGP).

Uprzejmie informuję, że zawarta w „Informacji” charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych (pkt. 3.1., str. 8-11), dotyczy lat 1990-2004, a nie roku 1994, w którym podjęto decyzję o prywatyzacji Zakładu Przemysłu Mięsnego w Koszalinie.

Podkreślić należy, że przedmiotowe przedsiębiorstwo było prywatyzowane na podstawie art. 37 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych¹ (postanowienie Wojewody Koszalińskiego z dnia 27 października 1994 roku – likwidacja PPM w Koszalinie w celu jego wniesienia do spółki akcyjnej „Agros-Koszalin S.A.”, pod rządami b. Ministra Przekształceń Własnościowych) a nie w drodze „prywatyzacji bezpośredniej”.

Zatem użycie pojęcia „ prywatyzacja bezpośrednia” w „Informacji” jest niewłaściwe, bowiem ścieżkę prywatyzacji jako „ Prywatyzacja bezpośrednia” i definicję tej prywatyzacji wprowadzono ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji².

Te dwie formy prywatyzacji istotnie się różnią. W przypadku prywatyzacji ZPM w Koszalinie zlecającym wykonanie analiz przedprywatyzacyjnych, był b. Wojewoda Koszaliński – organ założycielski zlikwidowanego ZPM w Koszalinie, wykonujący uprawnienia przysługujące Skarbowi Państwa z tytułu uczestnictwa w Spółce i sprawującym nadzór nad wykonaniem zobowiązań pozacenowych a nie b. Minister Przekształceń Własnościowych.

¹ Dz.U. Nr 51, poz. 298 ze zm.

² Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.

Departament Prezydialny
Wpływ Poczty Prezesa NIK

L.dz. P.1363 Rok 03.08.2005

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Sekretariat Wiceprezesa
Jacka Jędruskiego
Data wpływu 05.08.2005
L.dz. 858/05

Nie można również zgodzić się z treścią pkt 3.2.9. „Efekty Prywatyzacji”, sugerującą, że prywatyzacja tego przedsiębiorstwa państwowego w 1994 roku (11 lat temu), doprowadziła do upadłości w roku 2004 powstałej spółki „Agros-Koszalin” w następstwie czego nastąpiło pomniejszenie majątku Skarbu Państwa o 7 milionów złotych.

2 poważamku

MINISTER

Jacek Socha

**PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**

Warszawa, 8 sierpnia 2005 r.

KGP/41133/04

Opinia
Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do stanowiska Ministra Skarbu Państwa w sprawie *Informacji o wynikach kontroli*
prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie.

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2001 r. Nr 85 poz. 937 ze zm.) przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Skarbu Państwa ws. *Informacji o wynikach kontroli prywatyzacji Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie* (pismo MSP/DKSiW/1671/05 z 2 sierpnia 2005 r.).

Minister Skarbu Państwa słusznie zauważa, że zawarta w *Informacji* charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych nie ogranicza się wyłącznie do roku 1994 (*Zarządzenie Nr 85 Wojewody Koszalińskiego w sprawie likwidacji PPM w Koszalinie w celu jego wniesienia do „Agros-Koszalin” SA*). Celem kontroli była bowiem ocena przekształceń własnościowych Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego w Koszalinie, a szczególnie prawidłowości działań:

- Wojewody Koszalińskiego w zakresie nadzoru założycielskiego i prywatyzacji PPM w Koszalinie,
- Ministra Przekształceń Własnościowych w zakresie prywatyzacji PPM w Koszalinie i Agencji Prywatyzacji w zakresie nadzoru właścicielskiego nad „Agros-Koszalin” SA,
- władz „Agros-Koszalin” SA w zakresie rozporządzania mieniem.

Skontrolowano zatem Ministerstwo Skarbu Państwa (dokumentacja za lata 1993-I połowa 2004 r.) i „Agros-Koszalin” SA w upadłości (lata 1996-I połowa 2004 r.). Przedstawiona w *Informacji* charakterystyka stanu prawno-ekonomicznego odnosi się właśnie do tego okresu.

Zgodzić się należy również z opinią Ministra SP, że pojęcie „prywatyzacji bezpośredniej” zostało formalnie zdefiniowane w ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r.

o komercjalizacji i prywatyzacji¹. Należy jednak równocześnie zauważyć, że pojęcie to było używane (również przez MPW) już od 1990 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych². Stwierdzenia tego używa również MSP, które na swoich stronach internetowych podaje dochody Skarbu Państwa osiągnięte w latach 1991-97 właśnie z „prywatyzacji bezpośredniej” (*Przychody z prywatyzacji uzyskane w latach 1991-2004* zamieszczone w witrynie www.msp.gov.pl). Oczywiście – zgodnie z uwagą Ministra SP – należy brać pod uwagę różnice w stanie prawnym przed i po 1996 r., co kontrolerzy NIK uczynili.

W ostatnim akapicie *Stanowiska* Minister SP stwierdza, że nie można się zgodzić z treścią pkt 3.2.9 *Informacji NIK* – w żaden jednak sposób nie uzasadnia swojego poglądu. W tej sytuacji Izba podtrzymuje ocenę, że przeprowadzona konsolidacja (zakup udziałów „Chłodni-Koszalin” Sp. z o.o. i „Agrolas” Sp. z o.o.) zamiast korzyści naraziła Spółkę na poważne kłopoty finansowe. Skutkowały one utratą płynności i wiarygodności finansowej, a następnie upadłością „Agros-Koszalin” SA. Z tą też chwilą objęte przez Skarb Państwa za 7 mln zł akcje „Agros-Koszalin” SA stały się *de facto* bezwartościowe.

darpiel
J. J. 01
DIREKTOR
Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Paweł Banaś
Paweł Banaś
8 VIII 05

WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli
2 up. *Jacek Jezierski*
Jacek Jezierski

¹ Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.

² Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.